

Handläggare
Anders Håkansson

Telefon: 08-508 36 208

Till
Äldrenämnden den 23 februari
2021

Verksamhetsberättelse VB 2020 för Äldrenämnden

Förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner årsredovisning med bokslut för 2020 och överlämnar den till kommunfullmäktige och stadens revisorer.

Patric Rylander
Förvaltningschef

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	6
1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	6
1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort	6
1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	8
1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige	10
1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....	10
1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande	13
2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	26
2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	26
2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov	27
2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet	28
2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring	29
2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	31
3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	32
3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser	32
3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	33
Uppföljning av ekonomi	45
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	45
Resultatenheter	Error! Bookmark not defined.
Investeringar.....	48
Försäljningar av anläggningstillgångar	49
Verksamhetsprojekt (driftprojekt).....	Error! Bookmark not defined.
Ombudgeteringar.....	Error! Bookmark not defined.
Medel för lokaländamål.....	Error! Bookmark not defined.
Analys av balansräkning	49

Övrigt	Error! Bookmark not defined.
Särskilda redovisningar	51
Agenda 2030	51
Konsekvenser av Covid-19-pandemin	53
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	55
Systematiskt kvalitetsarbete.....	56
Övrigt.....	57

Bilagor

Bilaga 1: ALD 2020-817 - Bilaga 1 - Leasingblankett Maskiner o inventarier bokslut 2020

Bilaga 2: ALD 2020-817 - Bilaga 2 - Resultat- och balansräkning 2020

Bilaga 3: ALD 2020-817 - Bilaga 3 - Nyckeltal 2020 Äldrenämnden

Bilaga 4: ALD 2020-817 - Bilaga 4 - Uppföljning av intern kontroll

Bilaga 5: ALD 2020-817 - Bilaga 5 - Prestationer Stockholms trygghetsjour

Bilaga 6: ALD 2020-817 - Bilaga 6 - Aktiviteter som påverkats av pandemin 2020

Sammanfattande analys

Äldreförvaltningen ansvarar för kommunövergripande frågor rörande äldreomsorg samt för samordning, utveckling och uppföljning av äldreomsorgen i Stockholms stad. Förvaltningen har en central roll i detta arbete och ska verka för att utveckla stadens äldreomsorg samt stärka medarbetarnas yrkesroll. Stockholms Trygghetsjour är en del av äldreförvaltningen som hanterar stadens trygghetslarm, biståndsbedömning under jourtid och kön för vård- och omsorgsboende samt servicehus.

Olika former av särskilda boenden för äldre, hemtjänst, dagverksamhet med mera är organiserade under respektive stadsdelsförvaltning. Detta innebär att äldreförvaltningen inte har det direkta ansvaret för dessa verksamheter och att resultatet i till exempel brukarundersökningar inte påverkar förvaltningens måloppfyllelse. För flertalet av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet finns inte mätbara indikatorer som avgör måloppfyllelsen. Det som avgör om ett mål är uppfyllt är om äldreförvaltningen har lyckats genomföra de uppdrag som givits i budgeten och gjort detta på ett tillfredsställande sätt. Men även förvaltningens ordinarie uppdrag kring bland annat uppföljning har betydelse för om förvaltningen anser att ett mål är uppfyllt.

Äldreförvaltningen bedömer att de mål och aktiviteter som framgår av verksamhetsplanen i stort har uppnåtts under året. Sammanfattningen nedan utgår från kommunfullmäktiges tre inriktningsmål.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål "En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla har uppfyllts. Bedömningen baserar sig på att förvaltningen har utfört de uppdrag som givits förvaltningen inom målet. Men även det reguljära arbetet, med bland annat inspektioner och observationer, medverkar till att förbättra, utveckla och säkra kvaliteten inom äldreomsorgen.

Covid-19-pandemin har haft stora konsekvenser för äldreförvaltningens arbete och för målgruppen äldre under året. Flera uppdrag, projekt och utbildningar har inte varit möjliga att genomföra på grund av pandemin, samtidigt som många andra uppdrag och ansvar har tillkommit.

Att minska ensamhet och social isolering bland äldre har varit ett prioriterat område inom äldreomsorgen under 2020. Även om en del av det som planerats 2020 inte har kunnat genomföras under den pågående pandemin. Ungdomsbesöken har fortsatt men skett i form av distansbesök istället för fysiska besök. De verksamheter som arbetar förebyggande har fokuserat sitt arbete till utomhusaktiviteter och en utveckling har skett vad gäller digitala aktiviteter.

Projektet Matlyftet har fördelat 4,5 mnkr till stadsdelsförvaltningarna med syfte att stärka måltidens betydelse, förebygga undernäring och ofrivillig ensamhet.

Äldreförvaltningen har under året arbetat med en revidering av riktlinjerna för biståndshandläggning i syfte att anpassa dessa efter förändringar i regelverk och arbetssätt samt för att möjliggöra den digitala utvecklingen. Vidare har förvaltningen samordnat den stadsgemensamma verksamhetsuppföljningen där ett närvarande och delaktigt ledarskap har

varit ett av fokusområdena liksom samordningen av biståndshandläggarnas kvalitetsuppföljning på individnivå.

Förvaltningen har under året arbetat med frågor om brott mot äldre och våld i nära relationer. Förvaltningen har även haft flera uppdrag i syfte att främja äldres psykiska hälsa såsom att motverka social isolering och ofrivillig ensamhet men även att motverka hemlöshet bland äldre samt medverka i arbetet med äldre i utsatthet.

Stockholms Trygghetsjour har under året fått ansvaret för den centrala samordningen och hanteringen av korttidsvårdsplatser vilket har medfört nya arbetsuppgifter och krav på förändrade arbetssätt. Stockholms Trygghetsjour har även genomfört en omorganisation för att möta framtidens krav på teknisk och digital utveckling.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål "En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt" uppfyllts. Bedömningen utgår från användandet av kravmärkta produkter och källsortering i de lokaler som förvaltningen förfogar samt att förvaltningen följer stadens Mötes- och resepolicy och de miljömål och riktlinjer som gäller för stadens verksamheter.

Därutöver har äldreförvaltningen haft en samordnande roll i den årliga stadsövergripande boendepLANEN för 2021 med utblick mot 2040 har även bidragit till måluppfyllelsen. Äldreförvaltningen har under året arbetat för att främja sociala och kulturella upplevelser för äldre. Bland annat genom arbetet med ideella organisationer, aktivitetscenter och sociala träffpunkter.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål "En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden" uppfylls.

I jämförelse med ett prognostiserat överskott om 1,5 mnkr i tertiärrapport 1 och ett överskott om 4,0 mnkr i tertiärrapport 2 redovisas i bokslutet ett överskott om 11,9 mnkr. Den pågående pandemin har haft stor betydelse för överskottet då flera planerade insatser inte har kunnat genomföras som planerat. De största överskotten finns inom anslagen för digitalisering och utbildning men förvaltningen har även haft ett antal vakanser som bidragit till överskottet.

Den rådande Coronapandemin har haft en stor inverkan för de utbildningar som äldreförvaltningen ansvarar för. Även om dessa inte kunnat utföras i den utsträckning som var planerat. Däremot har utbildningsinsatser med koppling till pandemin genomförts. Under året har den statligt finansierade satsningen Äldreomsorgslyftet startat med syfte att stärka kompetensen inom äldreomsorgen.

Äldreförvaltningen genomfört upphandlingar för LOV-utförare av vård- och omsorgsboende och förberett för kommande upphandlingarna av profilboende och korttidsvård. Under året har även ett pilotprojekt startats inom projektet Smarta lås som under 2021 kommer att övergå i ett bredare införande.

Gemensamma direktiv till samtliga nämnder

I kommunfullmäktiges budget för 2020 anges 136 direktiv som är gemensamma för samtliga nämnder och bolagsstyrelser. Dessa direktiv berör i varierande grad äldreförvaltningens

verksamhet. Förvaltningen har valt att integrera de uppdrag som berör förvaltningen under respektive mål för verksamhetsområdet. Ett antal av dessa gemensamma direktiv är konkreta och har en självklar måltillhörighet. Andra direktiv är gemensamma för det sätt som äldreförvaltningen utför sitt arbete och har inte en specifik måltillhörighet.

Jämställdhet

I stadsledningskontorets anvisningar för verksamhetsberättelsen står följande: ”Nämnder och bolagsstyrelser ska redovisa arbetet med jämställdhetsintegrering under alla kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål och nämndmål. En jämställdhetsanalys ska göras i relation till respektive verksamhetsområdesmål och Agenda 2030.”

Äldreförvaltningen är en liten förvaltning med få anställda och Stockholms trygghetsjour är den del av verksamheten som skulle kunna betecknas som en utförarverksamhet. Äldreomsorgens utförarverksamheter är i övrigt organiserade under stadsdelsförvaltningarna. Detta innebär att förvaltningens påverkan på jämställdheten är begränsad. Men i de fall som förhållandet mellan män och kvinnor kan beröras direkt eller indirekt av det arbete som äldreförvaltningen utför vad gäller riktlinjer, utredningar, projekt, remissvar med mera ska hänsyn tas till jämställdheten.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål i stort har uppfyllts under 2020. Denna bedömning grundar sig på de uppdrag förvaltningen utför samt det reguljära arbete som bidrar till att förbättra, utveckla och säkra kvaliteten inom äldreomsorgen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

◆ Uppfylls delvis

Analys

Äldreförvaltningen har fortsatt samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen under perioden genom projektet Spången. Detta är ett projekt där vikarier utbildas för att kunna ersätta medarbetare som ska gå grundläggande vårdbiträdesutbildning. Styrgruppen tog under hösten beslut om att avsluta projektet i förtid på grund av svårigheterna att genomföra utbildningarna under pandemin. Orsaken till beslutet är projektets svårigheter att rekrytera deltagare/medarbetare till utbildningarna. Pandemin och språkliga hinder hos medarbetarna har varit två anledningar till projektets svårigheter att rekrytera deltagare till utbildningarna. Projektet har även haft svårigheter att rekrytera vikarier då språkkunskaperna i det svenska språket även där varit ett hinder. De pågående utbildningsinsatserna avslutas enligt plan och beräknas vara avslutade till sommaren 2021.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	0			2	0	2 st	Tas fram av nämnd	VB 2020
Analys Under den pågående pandemin har inte äldreförvaltningen haft några möjligheter att under året kunna erbjuda några feriejobb.								
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	0			0	0	0 st	Tas fram av nämnd	VB 2020
Analys Äldreförvaltningens arbetsuppgifter består till stor del av strategiska uppgifter eller myndighetsutövning som inte kan betecknas vara av rutinmässig art. Det skulle kräva mycket handledning av befintlig personal till en person som saknar erfarenheter av förvaltningens uppgifter. Med anledning av detta har inte äldreförvaltningen haft någon Stockholmsjobbansättning under året. Däremot bidrar förvaltningen till denna typ av tjänster i och med de köp av bland annat vaktmästartjänster som görs från socialförvaltningen.								
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	1			0	1	2	Tas fram av nämnd	VB 2020
Analys Under vårens pandemi bedömde inte förvaltningen ha någon möjlighet att ta emot någon praktikant. Under hösten har däremot en praktikant haft en plats på förvaltningen.								
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	0 st			0 st	0	0 st	9 000 st	VB 2020
Analys Enligt stadens anvisningar för indikatorn är det den nämnd som finansierar kostnaden för feriearbetare som ska ange antalet under denna indikator.								

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till att fler personer är självförsörjande samt att nya medarbetare attraheras till verksamheten.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen bidrar äldreförvaltningen till att fler personer blir självförsörjande.

Förväntat resultat

Fler personer utanför arbetsmarknaden har genom utbildning fått möjlighet till arbete inom äldreomsorgen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

● Uppfylls helt

Analys

Brott mot äldre

Äldre är en utsatt grupp för brott i synnerhet när det gäller bedrägerier. Samarbetet med kommunpolisen har utökats vad gäller informationsöverföring där äldreförvaltningen och stadsledningskontoret i samråd med polisen har tagit fram ett informationsmaterial om hur den enskilde kan skydda sig mot brott med särskilt fokus på bedrägerier. Under våren har informationen delats i sociala medier och skickats hem till stadens äldre.

Våld i nära relationer

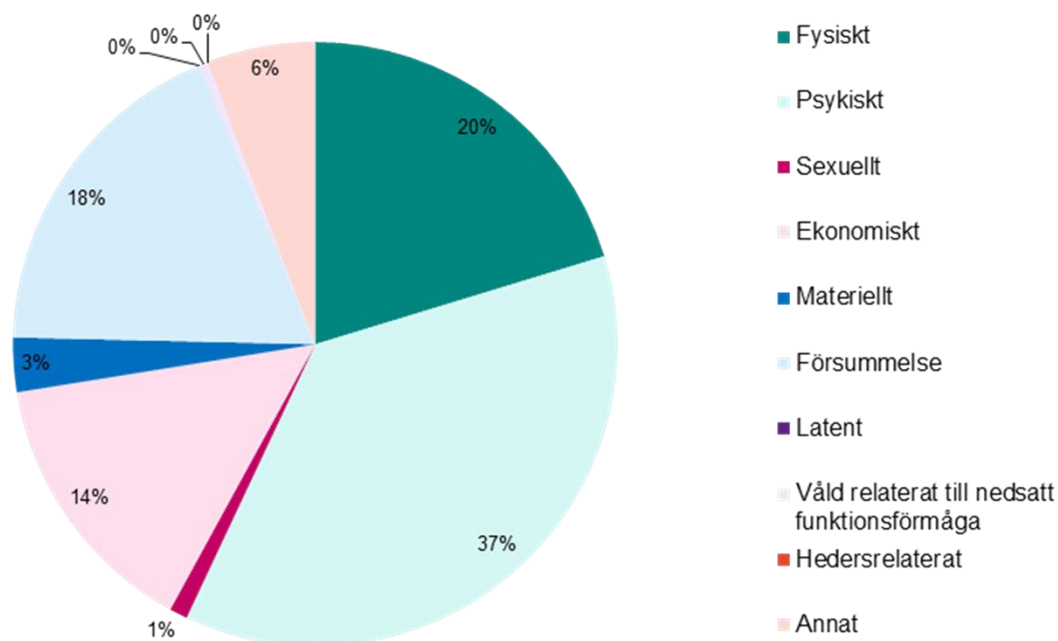
Våld i nära relationer är ett allvarligt samhällsproblem liksom ett jämställdhetsproblem. För den som utsätts är det ett hälsoproblem med fysiska och psykiska konsekvenser.

Äldreförvaltningens arbete med att motverka våld i nära relationer har fortgått under året.

Förvaltningen har genomfört fyra nätverksmöten för kunskapsutbyte och informationsspridning för biståndshandläggare. Under året har merparten av dessa tillfällen genomförts digitalt och diskussionerna har framför allt handlat om äldres situation i hemmet med anledning av pandemin.

Under året har flera beställarenheter börjat föra statistik över antal våldsärenden, totalt har 115 våldsärenden identifierats under 2020 inom äldreomsorgen. I de flesta fall är det en kvinna, men även män utsätts. I 31 ärenden har den som utsätts för våldet en demenssjukdom och i 23 ärenden har våldsutövaren en demenssjukdom. En person har fått skyddat boende, en har fått samtalsstöd och tre personer har fått andra insatser från stadens relationsvårdsteam eller relationsvårdscentrum. Istället för riktade insatser mot våld är det vanligt att biståndshandläggaren beslutar om eller utökar pågående äldreomsorgsinsatser. I de flesta fall är det en kvinna som utsätts för våld (70 procent), men det förekommer även att män utsätts (21 procent). I några fall anges inte kön (9 procent). I 27 procent av fallen har den som utsätts för våld i nära relation en demenssjukdom. I 20 procent av fallen har våldsutövaren en demenssjukdom. I nedanstående tabell redovisas en fördelning av olika typer av våld i nära relationer.

Typ av våld uttryckt i procent

Genom socialförvaltningen har stadens verksamheter, via Karolinska institutet, erbjudits en föreläsning om normkritik och våld samt en utbildning om våld i nära relationer. Äldreförvaltningen kompletterar socialförvaltningens generella föreläsnings- och utbildningsutbud. Med anledning av pandemin har vissa utbildningar och föreläsningar dock inte kunnat anordnas för till exempel omvårdnadspersonal. Förvaltningen har anordnat en utbildning för biståndshandläggare om motiverande samtal och våld i nära relation mot äldre med 26 deltagare.

Socialförvaltningen har tagit fram ett nytt program om våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella ändamål samt sexuellt våld oberoende relation som ska gälla för perioden 2021-2025. Äldreförvaltningen har deltagit i en referensgrupp kring arbetet med programmet där fokus har varit hur äldre inkluderas i programmet och hur de uppmärksammas utifrån sina specifika behov.

Minska brandolyckor

Äldre är överrepresenterade i brandolyckor som skulle kunna undvikas med enkla åtgärder, utbildningar och informationssatsningar. Med anledning av pandemin har detta arbete i viss mån avstannat. Äldreförvaltningen har istället tillsammans med brandskyddsföreningen och en stadsdelsförvaltning planerat för genomförande av en utbildningssatsning i pilotform under 2021.

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till trygghetsskapande åtgärder Uppfylls helt**Beskrivning**

Äldreförvaltningen bidrar till stadens trygghetsskapande arbete genom stadsövergripande utbildning och samverkan.

Förväntat resultat

Färre äldre utsätts för brott, bedrägerier och våld. Äldreomsorgens medarbetare har kunskap att upptäcka och förebygga våld i nära relation. Samarbete sker med stadsdelsförvaltningarna, de lokala brottsförebyggande råden och polismyndigheten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Äldrenämndens arbete för äldre som utsätts för våld i nära relation ska fortgå	2019-01-01	2020-12-31	
Analys Arbetet har fortgått under året, se beskrivning under nämndmålet "Äldrenämnden bidrar till trygghetsskapande åtgärder"			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

 Ingen

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt**Analys**

Äldreförvaltningen har flera uppdrag som syftar till att främja äldres psykiska hälsa såsom att motverka social isolering och ofrivillig ensamhet, vilka till viss del finansierats genom statliga stimulansmedel. Exempel på vad förvaltningen genomfört inom psykisk hälsa är att ta fram en handlingsplan för suicidprevention, att arrangera digital workshop om att förebygga ofrivillig ensamhet, social isolering, psykisk ohälsa och suicid, att påbörja projektet "Shared reading" samt medverka i projektet "Vi pratar om livet – män 70+".

Äldreförvaltningen har fortsatt arbetet med att motverka hemlöshet bland äldre samt medverka i arbetet med äldre i utsatthet.

Äldreförvaltningen har verkat för att öka kunskapen om och säkerställa ett gott bemötande av äldre hbtqi-personer. Detta genom att ha anordnat en digital föreläsning för biståndshandläggare om bemötande av äldre men även genom att ha spridit information och

uppmuntrat till att fler verksamheter inom äldreomsorgen ska genomgå stadens hbtq-diplomering.

Tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Inom ramen för "Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018–2023" har äldreförvaltningen tagit fram en stadsövergripande boendeplan, där en god tillgänglighet är en förutsättning inom nybyggnationen. I de projekt som förvaltningen deltar i samt i det ordinarie arbetet finns ett funktionshindersperspektiv. Med tanke på att många äldre har funktionsnedsättningar av olika typer är detta en naturlig del i arbetet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden och äldrenämnden, inom ramen för handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare, särskilt arbeta för att säkerställa att alla incidenter av hot och våld mot personalen registreras i stadens incidentrapporteringssystem IA och att drabbad personal upplever att de fått tillräckligt stöd av staden som arbetsgivare.	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Under året har äldreförvaltningen i samarbete med stadsledningskontoret, socialförvaltningen, stadsdelsförvaltningarna samt berörda fackliga organisationer fortsatt arbetet i enlighet med handlingsplanen. Arbetet har bland annat innefattat att följa upp personalförhållningen och omfattningen av anlitandet av konsulter samt fortsatt utveckla samverkan med högskolor och lärosäten. En socionomstudent har haft sin verksamhetsförlagda utbildning vid äldreförvaltningen. Förutom handlingsplanens 13 punkter har arbetet också inriktats på hot och våld, där ett stödmaterial tagits fram samt inlett ett arbete för en stärkt jämställdhet. För att lyfta erfarenheter och ta riktning för det fortsatta arbetet i enlighet med handlingsplanen genomfördes i december en digital workshop med cirka 80 av stadens medarbetare och chefer.			

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar i arbetet med förebyggande och stödjande insatser till äldre som tillhör sårbara grupper

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom samverkan, förebyggande insatser och utbildning för medarbete finns beredskap för att tillgodose nya, sårbara eller mindre kända målgruppers särskilda behov inom äldreomsorgen.

Förväntat resultat

Äldre som tillhör sårbara grupper erbjuds stöd och har jämlika livsvillkor.

Analys

Psykisk hälsa

Äldreförvaltningen har flera uppdrag som syftar till att främja äldres psykiska hälsa såsom uppdraget att motverka social isolering och ofrivillig ensamhet. Äldreförvaltningens och stadsdelsförvaltningarnas arbete finansieras delvis genom stimulansmedel utifrån överenskommelsen mellan regeringen och Sveriges kommuner och regioner (SKR) om psykisk hälsa. Med anledning av pandemin har planerade aktiviteter genomförts digitalt eller

ställt in, vilket har påverkat möjligheten att använda samtliga stimulansmedel för detta år. Stadsdelsförvaltningarna har främst använt medlen inom de förebyggande verksamheterna men även inom beställarenheter, hemtjänst, dagverksamhet och boende. Medlen har exempelvis använt till förebyggande arbete, kompetensutveckling eller projekt.

Äldreförvaltningen har tagit fram en handlingsplan för suicidprevention som är ett stöd för äldreomsorgens planering av det suicidpreventiva arbetet. Äldreförvaltningen har vid tre tillfällen under hösten erbjudit föreläsningen Aktion livräddning som är en föreläsningsserie i självmordsprevention framtagen av NASP (Nationellt centrum för suicidforskning och prevention). Stockholms trygghetsjour har fått en separat föreläsning om psykisk ohälsa och suicid bland äldre.

En digital workshop om att förebygga ofrivillig ensamhet, social isolering, psykisk ohälsa och suicid har i samverkan med organisationer från civilsamhället anordnats för cirka 80 biståndshandläggare och medarbetare från de förebyggande enheterna. Deltagarna fick bland annat ta del av förinspelade föreläsningar från Psyk-E Senior.

I februari påbörjade äldreförvaltningen projektet Shared Reading tillsammans med två stadsdelsförvaltningar. Shared Reading är en metod för högläsning och samtal i grupp som kan användas för att stärka människor i utanförskap eller med psykisk ohälsa. Projektet avstannade i våras med anledning av pandemin och har inte kunnat återupptas.

Under hösten har det treåriga projektet ”Vi pratar om livet – män 70+” startats. Projektet leds av Riksförbundet Hjärnkoll med projektmedel från Folkhälsomyndigheten.

Äldreförvaltningen deltar tillsammans med Enskede-Årsta-Vantör och Kungsholmens stadsdelsförvaltningar. Det övergripande syftet är att bidra till att minska suicid bland äldre män och att nå män som över 70 år att delta i samtalsgrupper för att minska social isolering och risk för suicid.

Motverka hemlöshet bland äldre

Under året har äldreförvaltningen tillsammans med socialförvaltningen, SHIS (Stiftelsen hotellhem i Stockholm) och stadsdelsförvaltningarna utrett och kartlagt hur många personer som i dagsläget lever i hemlöshet och som även har en problematik som missbruk och/eller psykisk ohälsa samt undersökt vilka lämpliga insatser det finns för målgruppen, med tyngdpunkt på boendefrågor.

Stadsdelsförvaltningarnas erfarenheter visar att staden behöver arbeta aktivt med att hitta anpassade insatser för målgruppen. De boendeformer som finns inom stadens äldreomsorg är i många fall inte aktuellt för äldre i hemlöshet med psykisk ohälsa och missbruk, då de inte har ett behov av vård- och omsorgsboende. Istället föreslås boenden med olika nivåer av stöd som är mer anpassade utifrån målgruppens problematik.

De 25 seniorlägenheter som Micasa årligen förmedlar till SHIS visar att arbetsmodellen fungerar väl. Sedan 2018 har hittills 15 hyresgäster fått ett förstahandskontrakt och således kommit ur sin hemlöshetssituation. I processen från boende på SHIS till flytten till seniorlägenheten har stödet från äldrelotsen varit av stor betydelse för den enskilde.

Insatser till äldre i utsatthet

Sociala missionen har under året fortsatt att bedriva projektet ”Att höra till - samordnade insatser för äldre i utsatthet” i samarbete med Ny Gemenskap, Hela Människan i Stockholm,

Immanuelkyrkan, äldreförvaltningen och ett antal stadsdelsförvaltningar. Syftet är att identifiera och etablera kontakt med lokala mötesplatser och aktörer inom frivilligsektorn som möter äldre i utsatthet. Ett sextiotal aktörer med verksamhet för målgruppen har identifierats och kontakt har etablerats med många av dem. På grund av covid-19-pandemin har projektet pausat det etablerade arbetssättet och försökt hitta andra arbetsformer för att nå utsatta äldre.

HBTQI

Hbtqi är ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera uttryck och identiteter och intersexpersoner. Oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck ska alla i Stockholm få vara den de är och bemötas respektfullt.

Äldreförvaltningen har verkat för att öka kunskapen om och säkerställa ett gott bemötande av äldre hbtqi-personer. Under hösten har förvaltningen anordnat en digital föreläsning för biståndshandläggare om bemötande av äldre. Förvaltningen har även spridit information och uppmuntrat till att fler verksamheter inom äldreomsorgen ska genomgå stadens hbtq-diplomering.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

 Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen bedömer att inriktningsmålet för 2020 är uppfyllt. Bedömningen baserar sig på att förvaltningen har kunnat utföra flertalet av de uppdrag som getts under året. Men även förvaltningens reguljära arbete, som medverkar till att förbättra, utveckla och säkra kvaliteten inom äldreomsorgen, bidrar till måluppfyllelsen.

Den pågående pandemin har påverkat mycket av det arbete som äldreförvaltningen utfört under året gällande detta mål. En sammanfattning av detta finns under rubriken "Konsekvenser av Covid-19-pandemin" och beskrivs närmare under rubriken "Förvaltningens arbete kring Covid-19" under detta mål.

Att minska ensamhet och social isolering bland äldre har varit ett prioriterat område inom äldreomsorgen under 2020. Den verksamhet som planerades inför 2020 har till vissa delar inte kunnat genomföras som planerat på grund av den pågående pandemin. På vård och omsorgsboenden har ungdomsbesöken fortsatt men har skett i form av distansbesök istället för fysiska besök. De verksamheter som arbetar förebyggande har fokuserat sitt arbete till utomhusaktiviteter och en utveckling har skett vad gäller digitala aktiviteter. Workshops för stadens öppna verksamheter och för biståndshandläggare har genomförts i syfte att sprida kunskap om bland annat ofrivillig ensamhet.

Inom ramen för projektet Matlyftet har 4,5 mnkr fördelats till stadsdelsförvaltningarna med syfte att stärka måltidens betydelse, förebygga undernäring och ofrivillig ensamhet.

Äldreförvaltningen har under året arbetat med en revidering av riktlinjerna för biståndshandläggning i syfte att anpassa dem efter förändringar i regelverk och arbetssätt samt

för att möjliggöra den digitala utvecklingen. Förvaltningen har även undersökt behovet att införa generösare biståndsbedömning och förvaltningen bedömer att ytterligare åtgärder gällande biståndsbedömning av hemtjänst inte var nödvändiga.

Äldreförvaltningen samordnar den stadsgemensamma verksamhetsuppföljningen. Fokusområden 2020 har varit att följa upp att ett närvarande och delaktigt ledarskap tillämpas. Vidare har förvaltningen samordnat arbetet med biståndshandläggarnas kvalitetsuppföljning på individnivå. Under året har även förvaltningen genomfört en uppföljning inom hemtjänsten av följsamheten till arbetskläder i enlighet med föreskriften om basal hygien.

Stockholms Trygghetsjour har ansvar för köhantering till särskilda boenden, biståndsbedömning och arbetsledning under jourtid samt hantering av larm och larmmottagning dygnet runt. Under året har den centrala samordningen och hanteringen av korttidsvårdplatser inkluderats i Stockholms trygghetsjours uppgifter. Detta har medfört nya arbetsuppgifter och krav på förändrade arbets sätt. Införandet av Smarta lås har påbörjats, där representanter från Stockholms Trygghetsjour har deltagit i projektets arbetsgrupper. Stockholms Trygghetsjour har även genomfört en omorganisation för att möta framtidens krav på teknisk och digital utveckling.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska från äldrenämnden överta ansvaret för Äldrevänlig stad	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Kommunstyrelsen har tagit över ansvaret för äldrevänlig stad från äldrenämnden.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna göra en översyn över stadens kommunövergripande verksamhet inom verksamhetsområdet	2020-01-01	2020-12-31	
Analys En översyn av stadens kommunövergripande verksamhet har genomförts av stadsledningskontoret.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna påbörja ett pilotsamarbete med Region Stockholm för att stärka en sammanhållen vård och omsorg för äldre samt utveckla ett relevant systemstöd för detta	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Under hösten har ett samverkansprojekt/pilot startats upp tillsammans med öppen- och slutenvård, primärvårdsrehabilitering samt Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning. Målsättningen är en ökad trygghet för den äldre personen vid utskrivning från slutenvården.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden säkerställa att det moderna sociala systemet möjliggör integration med privata utförares system	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Stadsledningskontoret driver projektet modernisering av sociala system med syfte att utveckla ett system, Esset, där äldreförvaltningen deltar i utvecklingsarbetet. Detta arbete innefattar hela socialtjänsten vilket även inkluderar privata utförare.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden ta fram fler webbaserade utbildningar	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Under året har förvaltningen utvecklat webbaserade utbildningar för chefer i basala hygienrutiner och smittskydd samt om mat och måltider.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden utreda behovet av och formerna för ett modernt mellanboende	2020-01-01	2020-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys			
Äldreförvaltningen har deltagit i kommunstyrelsens utredning om ett modernt mellanboende som bland annat gällt frågeställningar om vilka boendeformer som finns idag för äldre, vad som efterfrågas och ekonomiska effekter av ett mellanboende. Utredningen fokuserar på det icke biståndsbedömda boendet på den reguljära bostadsmarknaden, såsom seniorbostäder.			
✓	Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden utreda hur uppföljning av verksamheten, avtal och utformningen av hemtjänstpengen bättre kan främja hög kvalitet inom hemtjänsten	2020-01-01	2020-12-31
Analys			
Uppdraget är genomfört enligt plan och stadsledningskontoret har avrapporterat detta till äldreroteln			
✓	Micasa Fastigheter AB ska i samarbete med äldrenämnden och socialnämnden göra en översyn av förtursreglerna	2020-01-01	2020-12-31
Analys			
Äldreförvaltningen har deltagit i arbetet med översynen av de särskilda förmedlingsreglerna. I utredningen föreslås ett antal förändringar av reglerna såsom ändrad fördelning av lägenheter till de tre förmedlingsköerna och utökad kontroll av att de sökande uppfyller kriterierna. Utredningen kommer att beslutas av Micاسas styrelse under våren 2021.			
✓	Äldrenämnden ska anpassa riktlinjerna för biståndsbedömning inom äldreomsorgen för att kunna införa välfärdsteknik	2020-01-01	2020-12-31
Analys			
I oktober beslutade äldrenämnden om en revidering av riktlinjerna. Riktlinjerna har anpassats efter förändringar i regelverk och arbetsätt samt för att möjliggöra den digitala utvecklingen.			
✓	Äldrenämnden ska genomföra en centralupphandling av korttidsboendeplatser	2020-01-01	2020-12-31
Analys			
Äldreförvaltningen har utarbetat ett förslag till upphandlingsdokument för en ny upphandling av korttidsvård som ska beslutas av äldrenämnden 2021.			
✓	Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna införa IBIC inom biståndsbedömning för äldre	2020-01-01	2020-12-31
Analys			
Ett ställningstagande har gjorts om att påbörja en utredning kring ett införande av IBIC i stadens nya verksamhetssystem "Esset".			
✓	Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna se över reglerna för biståndsbedömningen för och behovet av dagverksamhet	2020-01-01	2020-12-31
Analys			
I revideringen av riktlinjerna för biståndshandläggning ingår frågan om dagverksamhet. En beskrivning om vad som gäller för de olika inriktningarna inom dagverksamhet har där setts över. Riktlinjerna beslutades av äldrenämnden i oktober.			
✓	Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen se vilka effekter som realiserar vid införande av Smarta lås i hemtjänsten	2020-01-01	2020-12-31
Analys			
Detta uppdrag redovisas under mål för nämndmålet "Äldrenämnden främjar innovation och digital utveckling", rubrik "Smarta lås i hemtjänsten".			
✓	Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen se över reglerna för köhantering för särskilda boenden i syfte att minska kostnaderna för tomgångshyror	2020-01-01	2020-12-31
Analys			
Äldreförvaltningen har i samarbete med stadsledningskontoret sett över reglerna för köhanteringssystemet och tillämpningsanvisningarna för detta har reviderats.			
✓	Äldrenämnden ska i samarbete med Micasa genomföra en utredning av hörselmiljöerna på stadens äldreboenden och att ta fram förslag på förbättringsåtgärder	2020-01-01	2020-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys			
Äldreförvaltningen har i samarbete med Micasa tagit fram en sammanställning av faktorer som påverkar en god ljudmiljö så som lokalens utformning, inredning och medarbetarnas förhållningssätt. I utredningen konstateras att hörselkompetensen generellt bör höjas hos medarbetare inom äldreomsorgen men också att syn- och hörselinstruktörerna kan kopplas tydligare till särskilda boenden och därmed öka kunskapen om deras funktion.			
✓	Äldrenämnden ska i samarbete med Micasa, socialnämnden och SHIS Bostäder utreda effekten av de seniorlägenheter som Micasa ställer till SHIS Bostäder förfogande	2020-01-01	2020-12-31
Analys			
Utredning påvisar att arbetsmodellen fungerar bra i de fall där äldrelotsen har särskilt stor betydelse för att den enskilde ska komma ur sin hemlöshetssituation			
✓	Äldrenämnden ska i samarbete med socialnämnden och SHIS Bostäder utreda omfattningen av äldre med psykisk ohälsa och missbruk och återkomma med lämpliga åtgärder för gruppen ifråga, med tyngdpunkt på boendefrågor	2020-01-01	2020-12-31
Analys			
En utredning och kartläggning har genomförts vilket beskrivs under nämndmålet "Äldrenämnden bidrar i arbetet med förebyggande och stödjande insatser till äldre som tillhör sårbara grupper"			
✓	Äldrenämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna stärka tillgången till personliga ombud för äldre personer med psykisk ohälsa	2020-01-01	2020-12-31
Analys			
Äldreförvaltningen kan konstatera att personligt ombud inte är så vanligt bland äldre och det är därför sannolikt att kunskapen om personligt ombud inte är så stor bland biståndshandläggare och andra medarbetare inom äldreomsorgen.			
✓	Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna se över koncepten aktivitetscenter och sociala träffpunkter och hur dessa ska förhålla sig till varandra	2020-01-01	2020-12-31
Analys			
Detta uppdrag redovisas under mål för verksamhetsområdet 2.4, rubrik "Konceptet aktivitetscenter och sociala träffpunkter".			
✓	Äldrenämnden ska i samråd med idrottsnämnden kartlägga utbudet av förebyggande hälsoåtgärder för äldre, och i övrigt fortsätta utvecklingen utifrån tidigare kartläggningars resultat	2020-01-01	2020-12-31
Analys			
Detta uppdrag redovisas under mål för verksamhetsområdet 2.4, rubrik "Kartläggning av förebyggande hälsoåtgärder i samråd med idrottsnämnden".			
✓	Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ta fram en handlingsplan för legitimerad personal inom äldreomsorgen, i syfte att underlätta nyrekrytering och minska personalomsättningen inom gruppen	2020-01-01	2020-12-31
Analys			
Under året har en handlingsplan för legitimerad personal tagits fram i samråd med stadsledningskontoret och stadsdelsförvaltningarna. Handlingsplanen beslutades av äldrenämnden i november.			
✓	Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda och analysera biståndsbeslut som i förvaltningsdomstol gått staden emot, i syfte att öka likställigheten	2020-01-01	2020-12-31
Analys			
Äldreförvaltningen har granskat domarna avseende särskilt boende (vård- och omsorgsboende och servicehus) som har gått mot stadsdelsnämndernas beslut under 2019. Det redovisas i ett ärende som beslutades av äldrenämnden i augusti.			
	Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna sprida goda exempel inom kost och måltider, främst avseende arbetet med att motverka undernäring och social isolering	2020-01-01	2020-12-31
Analys			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Utgångspunkten för genomförandet av denna aktivitet var att den skulle ske under Goda exempel mässan. På grund av den pågående pandemin beslutade Stockholms stad att ställa in mässan.			
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda efterfrågan av äldreomsorg för förvaltningsområdet finska, meänkieli och samiska i samråd med berörda nationella minoriteter	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Det finns idag möjlighet att välja vård- och omsorgsboende med finsk och judisk inriktning samt servicehus med finsk inriktning. I övrigt har en inventering av språk- och/eller kulturkompetens genomförts inom äldreomsorgen.			
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna vidta åtgärder för att öka enhetligheten inom stadens fixartjänster	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Detta uppdrag redovisades till äldrenämnden i januari 2020. Ärendet innehöll åtgärder för att få en mer likvärdig fixartjänst inom staden och har överlämnats till kommunstyrelsen som remitterade ärendet till stadsdelsnämnderna för yttrande. I maj 2020 beslutade kommunstyrelsen om åtgärderna för en mer likvärdig fixartjänst inom staden.			
✓ Äldrenämnden ska revidera förfrågningsunderlaget för hemtjänsten i syfte att införa ett konkurrensneutralt icke-valsalternativ i hemtjänsten	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Äldrenämnden tog på januarisammanträdet beslut om en revidering av förfrågningsunderlag, kontraktvillkor och uppdragsbeskrivning för hemtjänst. I denna revidering var frågan om ett konkurrensneutralt icke-valsalternativ en del.			
✓ Äldrenämnden ska se över förfrågningsunderlaget för vård- och omsorgsboenden	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Äldrenämnden tog på decembersammanträdet beslut om en revidering av förfrågningsunderlaget. Bland annat har det anpassats efter att lagar, förordningar med mera har tillkommit eller förändrats men även andra förtydliganden av innehållet har lagts till.			
✓ Äldrenämnden ska se över och utveckla "Hitta och jämför service" i syfte att säkerställa likvärdig information från privata och kommunala verksamheter	2020-01-01	2020-12-31	
Analys "Hitta service", där både privata och kommunala verksamheter presenteras på webben, har utvecklats löpande som en del i stadens arbete med att utveckla sin kommunikation. Under 2020 tillkom till exempel en funktion där användaren kan filtrera på underleverantörer för hemtjänstinsatser.			
✓ Äldrenämnden ska ta fram en uppdragsbeskrivning för vård- och omsorgsboende som motsvarar förfrågningsunderlaget	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Utifrån revidering av förfrågningsunderlaget har arbetet med en ny uppdragsbeskrivning för vård- och omsorgsboenden som drivs i kommunal regi att tas fram för vidare beslut i äldrenämnden under 2021.			
✓ Äldrenämnden ska undersöka intresset för intresseboenden med HBTQ-inriktning	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Intresset för och efterfrågan av boende med HBTQ-inriktning har undersökts inom ramen för den stadsövergripande boendepplanen 2021, vilken äldrenämnden tog beslut om på augustisammanträdet.			
II Äldrenämnden ska undersöka möjligheten att i samarbete med civilsamhället anordna en äldredag i stadshuset hösten 2020	2020-01-01	2020-12-31	
Analys På grund av den pågående pandemin har det inte varit möjligt att anordna någon äldredag under 2020. Förvaltningen kommer att se över möjligheterna att anordna en äldredag under 2021. Om detta är möjligt är beroende av hur pandemin utvecklar sig.			
✓ Äldrenämnden ska utreda hur mångfalden av utförare av aktivitetscenter och sociala träffpunkter kan öka	2020-01-01	2020-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys För att få fler utförare uppger verksamheterna vikten av ökad samverkan med olika föreningar, studieförbund och ideella organisationer som ett sätt att utveckla den förebyggande verksamheten. Även fler stadsövergripande verksamheter till specifika målgrupper som äldre med olika språkinriktning eller HBTQ-personer kan bidra till en utveckling och göra att fler äldre kan nås. Här är inriktningen viktigare än närhetsprincipen.			
Äldrenämnden ska utreda möjligheten för brukarens ordinarie hemtjänstutförare att handha tryggt mottagande i hemmet	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Det pågår ett arbete med detta uppdrag och resultatet kommer att lämnas till äldreroteln under kvartal 1 2021.			
Äldrenämnden ska utreda möjligheterna för verksamhet med ungdomsbesök på stadens aktivitetscenter	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Förvaltningen har utrett frågan och redovisat detta till äldreroteln.			
Äldrenämnden ska utreda omfattningen av behovet av profilboende för äldre med psykisk ohälsa i syfte att minska antalet avtalspartners	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Profilboende med inriktning mot till exempel psykiatrisk problematik eller svåra demenssjukdomar med beteendemässiga och psykiska symtom är ofta specialiserade och kan vara belägna långt från staden. Om antalet avtal skulle minska kan staden få svårt att tillgodose samtliga behov av specifika profileringar varför upphandlingen även fortsättningsvis bör omfatta profilboenden i hela landet. Äldrenämnden tog i juni beslut om detta i enlighet med förvaltningens förslag.			
Äldrenämnden ska ändra instruktionerna för äldreomsorgsinspektörerna i syfte att öka likställigheten i biståndsbedömningen	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Äldrenämnden beslutade i april 2020 om en ny instruktion för äldreomsorgsinspektörerna där större hänsyn tas till att likställigheten i biståndsbedömningen ska öka.			

Nämndmål:

Äldrenämnden skapar förutsättningar för att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.

Uppfylls helt

Beskrivning

Äldrenämnden ansvarar för stadsövergripande frågor rörande äldreomsorg. I dialog med stadsdelsnämnderna samordnar och utvecklar nämnden äldreomsorgen i staden.

Förväntat resultat

Stockholms äldreomsorg präglas av kvalitet och valfrihet. Äldre är nöjda och trygga med äldreomsorgen och upplever att de kan påverka de insatser som tillhandahålls.

Analys

Minska ensamhet och isolering bland äldre

På vård och omsorgsboenden har ungdomsbesöken fortsatt inom 64 vård- och omsorgsboenden men har skett i form av distansbesök såsom digitala promenader,

brevskrivning eller musik och gymnastik på boendets innergård som de äldre har kunnat delta ifrån sina balkonger.

Digitala workshops för stadens öppna verksamheter och för biståndshandläggare har genomförts i syfte att sprida kunskap om bland annat ofrivillig ensamhet. Workshops innehöll senaste forskning i ämnet och information från representanter från flera ideella organisationer om deras verksamhet inom området.

En pilotstudie i en stadsdelsförvaltning kring ofrivillig ensamhet och samverkan mellan primärvården, stadens förebyggande enheter, idrottsförvaltningen och civilsamhället har visat på vikten av samverkan för att hitta äldre som är ofrivilligt ensamma eller isolerade. Fokus har varit att genom digitala möten i primärvården kunna identifiera personer med ofrivillig ensamhet för att kunna slussa vidare till förebyggande verksamhet eller civilsamhället.

Det finns förebyggande verksamheter inom samtliga stadsdelsförvaltningar. Dessa har utvecklat och ökat samverkan med ideella organisationer för att äldre som är isolerade ska få hjälp med att handla och få ut sina mediciner på apoteket. Dessa förebyggande enheter stängde sina verksamheter i mitten på mars och kommunikationen med de äldre har skett via telefon, mail eller Facebook. Under vår, sommar och höst har utomhusaktiviteter och promenader arrangerats på de förebyggande verksamheterna. En stor utveckling har skett under pandemin när det gäller digitala aktiviteter. Flera stadsdelsförvaltningar har skapat nya tjänster såsom Digitala fixare för att öka självständighet och motverka ensamhet. Äldreförvaltningen har tagit fram en handledning kring att handla och umgås digitalt.

I samverkan med socialförvaltningen har en referensgrupp skapats för att se över möjligheterna att starta upp ett stadsövergripande stödcentrum för yngre personer med demenssjukdom i syfte att minska psykisk ohälsa och ensamhet hos målgruppen.

Myndighetsutövning

Äldreförvaltningen har arbetat med att revidera nuvarande riktlinjer för biståndshandläggning för att anpassa dem efter förändringar i regelverk och arbetssätt samt för att möjliggöra den digitala utvecklingen där välfärdsteknik kan vara ett alternativ till traditionella insatser i hemmet. Äldrenämnden tog beslut om reviderade riktlinjer den 20 oktober 2020 och har lämnat dem vidare till kommunstyrelsen för beslut i kommunfullmäktige.

Äldreförvaltningen har undersökt behovet att införa generösare biståndsbedömning inom hemtjänsten. Förvaltningen konstaterade att stadsdelsförvaltningarna arbetar i enlighet med stadens riktlinjer för handläggning inom socialtjänstens äldreomsorg, anvisningar för beställning för hemtjänst (ramtid) samt att biståndshandläggarna alltid gör individuella bedömningar utifrån den enskildes behov.

Mat och måltider

Äldreförvaltningen fick i uppdrag att fördela medel för Matlyftet 2020 vars syfte var att förebygga undernäring och motverka ensamhet samt stärka den sociala dimensionen kring måltidssituationen för den äldre. Stadsdelsförvaltningarna kunde ansöka för olika projekt där budgeterade medel var totalt 4,5 mnkr. Stadsdelsförvaltningarnas användning av medlen kommer att redovisas i ett särskilt ärende till nämnden.

Insatser om kost och nutrition

E-tjänsten Hållbar hälsa har under året anpassats till en mobil applikation och tio stycken rörelsefilmer för fysisk aktivitet har tagits fram. Mat- och måltidshandboken har färdigställts under året. Handboken förtydligar mat- och måltidspolicyn och vänder sig till alla verksamheter inom äldreomsorgen.

Verksamheterna för vård- och omsorgsboende har registrerat resultat från nattfastemätningen som visar att 1 572 personer är registrerade varav 76 procent har en nattfasta på 11 till 12 timmar. Informationsinsatser om nattfasta med mera planeras under 2021 i samband med lansering av mat- och måltidshandboken.

Utveckling av hemtjänst - ramtid

Implementeringen av anvisningarna för beställning och genomförandeplan för hemtjänst, så kallad ramtid, har fortsatt under 2020. På grund av pandemin har äldreförvaltningen dock inte kunnat genomföra alla planerade aktiviteter. Detta har bland annat påverkat de planerade besöken hos stadsdelsförvaltningarnas beställarenheter samt olika former av mötesforum med utförare.

Individens behov i centrum (IBIC)

Inför den kommande verksamhetsutvecklingen av stadens nya verksamhetssystem "Esset", har frågan om IBIC diskuterats under hösten 2020. Detta har lett fram till ett ställningstagande om att påbörja en utredning kring ett införande av IBIC i det nya systemet. Utredningen kommer att ske i nära samverkan med socialförvaltningen samt i samarbete med moderniseringsprojektet inom stadsledningskontoret.

En sammanhållen vård och omsorg

Under året har samverkan med Region Stockholm främst varit fokuserad på det gemensamma arbetet med pandemin. Denna samverkan kommer att kunna ligga till grund för den framtida samverkansorganisationen och det fortsatta utvecklingsarbetet.

Region Stockholm tecknade ett avtal i slutet av 2020 om ett nytt IT-stöd som ska ersätta tidigare WebCare, "LifeCare samordnad planering". Det ska stödja utskrivningsprocessen och informationsöverföringen från slutna hälso- och sjukvård. Tidsplanen för implementering av det nya IT-systemet är framflyttat till hösten 2021.

Under hösten har ett samverkansprojekt/pilot startats i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning. I piloten ingår, förutom stadsdelsförvaltningen, öppen- och slutenvård samt primärvårdsrehabilitering. Målsättning är en ökad trygghet för den äldre personen vid utskrivning från slutenvården. Stiftelsen äldrecentrum deltar och följer kontinuerligt upp arbetet.

Stöd till anhöriga

Arbetet med stöd till anhöriga har fortgått i syfte att bättre stödja och vägleda i kontakten med kommunen och till exempel hälso- och sjukvården. Fokus har varit att tydliggöra ett basutbud, uppdrag och roller samt bidra till en ökad samverkan inom staden för att möta anhörigas behov. En förstudie har genomförts för att hitta samarbetsverktyg och e-tjänster för stadens stöd till anhöriga.

Under året har socialförvaltningen i samarbete med äldreförvaltningen tagit fram ett nytt

Program för stöd till anhöriga. Syftet med programmet är att öka kvaliteten i stadens socialtjänst så att anhöriga har en bra livssituation, en god fysisk och psykisk hälsa och får likvärdiga insatser oavsett var i staden de bor. Målet med programmet är att staden har ett anhörigperspektiv som genomsyrar alla verksamheter. Stadsdelsnämnderna ska erbjuda anhöriga ett basutbud av service, råd och stöd samt erbjuda ett basutbud av generella insatser.

Stadsgemensam uppföljningsmodell inom äldreomsorgen

Äldreförvaltningen samordnar den stadsgemensamma verksamhetsuppföljningen inom samtliga regiformer så att det sker på ett likställigt sätt inom staden. Planen för året var att samtliga hemtjänstenheter och servicehus skulle följas upp. Årets fokusområde var att följa upp att verksamheterna tillämpar ett närvarande och delaktigt ledarskap. Detta då tidigare uppföljningar visat att detta är ett prioriterat utvecklingsområde.

Endast ett fåtal verksamhetsuppföljningar hann genomföras innan pandemin bröt ut. För att kraftsamla resurser till följd av pandemin sattes verksamhetsuppföljningarna på paus under våren. Under hösten återupptogs arbetet igen men med prioritering att följa upp de verksamheter som tidigare haft brister eller där det fanns signaler om brister.

Äldreförvaltningen samordnar arbetet med biståndshandläggarnas kvalitetsuppföljning på individnivå. Två gånger per år redovisas resultatrapporter till respektive stadsdelsförvaltning och utförare under förutsättning att de fått minst sju svar under aktuell period. Under året har färre rapporter än väntat kunnat distribueras på grund av en lägre svarsfrekvens med anledning av pandemin. Årets samlade resultat för vård- och omsorgsboenden inom staden visar, samstämmigt med resultaten för brukarundersökningen, en något minskad nöjdhet med maten och en ökad nöjdhet med möjligheten till utevistelse. När det gäller hemtjänst är det, som i brukarundersökningen, inga direkta skillnader i resultaten för staden totalt i jämförelse med föregående år.

Kvalitetsobservationer

Äldreförvaltningens kvalitetsobservatörer följer upp processkvaliteten i stadens utförarverksamheter oavsett driftsform. Syftet är att belysa kvaliteten i mötet mellan de äldre och medarbetarna. Endast ett få planerade observationer hann genomföras innan pandemin bröt ut i mitten av mars. Kvalitetsobservatörerna har under resterande året haft andra arbetsuppgifter, bland annat täckt upp bemanningen på Stockholms Trygghetsjour samt genomfört granskning av följsamhet till kraven om arbetskläder inom samtliga hemtjänstverksamheter.

Inspektioner

Under året har äldreförvaltningens inspektörer hanterat cirka 140 ärenden. Inkomna klagomål har bland annat handlat om brister i bemötande, medarbetarnas kompetens, personlig omvårdnad, hantering av synpunkter och klagomål, hälso- och sjukvårds insatser, mat och måltider samt bemanning. Nära hälften av klagomålen har varit relaterade till covid-19, exempelvis har det handlat om besöksstopp/besöksförbud på vård- och omsorgsboenden samt medarbetarnas användning av skyddsutrustning.

Med anledning av pandemin pausades inspektioner mellan april och augusti. Under denna period följdes synpunkter och klagomål upp genom mejl- eller telefonkontakt med ledningen i berörd verksamhet och/eller aktuell stadsdelsförvaltning. Inspektioner återupptogs i september

och nya metoder för inspektion utformades och infördes. Samtal med exempelvis chefer, biståndshandläggare och omvårdnadspersonal genomfördes digitalt eller via telefon. Under året genomfördes två inspektioner på vård- och omsorgsboenden och en hos utförare av hemtjänst. Granskningar har bland annat handlat om social dokumentation, bemötande, avvikelshantering och medarbetarnas kompetens.

Inspektioner på beställarenheter har genomförts i syfte att följa upp enheternas arbete med de äldres delaktighet och inflytande. Fokus har varit utformning av beställning gällande hemtjänst i ordinärt boende, uppföljning av beställning och samverkan med utförare av hemtjänst. Resultatet av inspektionerna visar att enheterna har kommit olika långt i arbetet med ramtid. Beställningarna kan utvecklas genom att det tydligare beskrivs vad den äldre klarar helt eller delvis och genom att motstridig information om den äldres behov undviks. Flera beställarenheter genomför aktgranskningar och använder sig av resultatet för att utveckla handläggning och dokumentation.

Stockholms trygghetsjour

Stockholms Trygghetsjour har ansvar för köhantering till särskilda boenden, biståndsbedömning och arbetsledning under jourtid samt hantering av larm och larmmottagning dygnet runt.

Under våren har central samordning och hantering av korttidsvårdsplatser inkluderats inom handläggningsenheten, vilket har medfört nya arbetsuppgifter och krav på förändrade arbets sätt. Samordningen av korttidsvårdsplatser har medfört en god överblick vad gäller tillgång och efterfrågan av korttidsvårds- och covid-19 platser inom staden. Vid ökad efterfrågan har kontakt tagits med utförare för att möjliggöra tillgång till fler platser. Detta har motverkat bristande tillgång till korttidsvårdsplatser. Centraliseringen av korttidsplatserna permanentas från 2021. Ansökning om plats på vård- och omsorgsboende från annan kommun enligt länsöverenskommelsen har sedan i våras integrerats inom stadens köhanteringssystem.

Larmcentralen har under året tagit emot och åtgärdat larmanrop från stadens drygt 15 000 personer med beslut om trygghetslarm i ordinärt boende och sex servicehus.

Införandet av Smarta lås har påbörjats, där representanter från Stockholms Trygghetsjour har deltagit i projektets arbetsgrupper. Breddinförande av Smarta lås kommer att inledas 2021. För att möjliggöra ett införande av välfärdsteknik som Smarta lås, digital natt tillsyn och GPS-larm har upphandling av ett nytt larmmottagningssystem påbörjats under året. Upphandlingen planeras att vara klar under 2021.

En upphandling på digitala trygghetslarm har genomförts under 2020.

Jourhandläggarna som arbetsleder omvårdnadspersonal under jourtid har under året upprättat en handlingsplan i samverkan med stadsdelsförvaltningarna. Syftet med handlingsplanen är att rutinerna ska vara tydliga och att medarbetarna ska känna sig tryggare när arbetsledning behövs under jourtid. Implementering av handlingsplanen är påbörjad. Utöver arbetsledning av stadens omvårdnadspersonal arbetsleder trygghetsjouren omvårdnadspersonal i 20 kranskommuner enligt överenskommelse. Det systematiska uppföljningsarbetet med kranskommunerna har under året intensifierats i syfte att säkerställa kvalitet och nöjdhet med den arbetsledning som jourhandläggarna tillhandahåller.

Stockholms Trygghetsjour har genomfört en omorganisation för att möta framtidens krav på

teknisk och digital utveckling. Detta beskrivs närmare under nämndmålet ”Äldrenämnden är en bra arbetsgivare”.

Förvaltningens arbete kring Covid-19

Aktiviteter till följd av pandemi covid-19

Sedan i början av mars har äldreförvaltningen bedrivit ett intensivt arbete med anledning av pandemin. Detta har omfattat en mängd olika aktiviteter såsom framtagande av beredskaps- och handlingsplaner, beslutsunderlag till stadsledningskontoret och krisledningsnämnden, diverse information, statistik, rutiner och rekommendationer med mera. De framtagna beredskapsplanerna omfattar rutiner vid misstänkt eller bekräftad Covid-19 samt en handlingsplan med åtgärder för att förhindra smittspridning. Beslutsunderlagen och rutinerna omfattar exempelvis besöksförbud/besöksstopp på särskilda boenden, rutin för besök utomhus, stopp för erbjudande om flytt mellan särskilda boenden.

Pandemin - särskilt boende

En övervägande del av äldreförvaltningens arbete med anledning av pandemin har fokuserats till särskilda boenden (vård- och omsorgsboende och servicehus). Detta arbete har krävt ett mycket nära samarbete med såväl regionen, stadens medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS), avdelningschefer samt företrädare för särskilda boenden, oavsett regiform. Det har varit stort fokus på basala hygienrutiner, kohortvård, tillgång till skyddsutrustning och omställning av arbetssätt.

Äldreförvaltningen har bland annat haft kontinuerliga avstämningsmöten via Skype med företrädare för vård- och omsorgsboenden. Vid dessa möten har äldreförvaltningen informerat om nya beslut, rekommendationer och rutiner. Vidare har läget gällande smittspridning, testning, skyddsutrustning och personalförsörjning med mera stämts av. Mötena har även möjliggjort erfarenhetsutbyte och utrymme att diskutera svårigheter som verksamheterna stött på, framför allt på grund av besöksförbudet. Äldreförvaltningens bedömning är att detta har varit värdefullt för verksamheterna och dessa möten har också varit väldigt uppskattade bland deltagarna.

Sedan i mitten av april har äldreförvaltningen även fört statistik över antal konstaterade fall av Covid-19 i särskilda boenden. Detta har utgjort värdefull information om lägesutvecklingen kring smittspridningen men har framför allt använts som underlag för att förhindra ytterligare smittspridning vid nya placeringar. Införandet av särskilda korttidsplatser för personer med konstaterad Covid-19 samt centralisering av förmedlingen av korttidsplatser till Stockholms Trygghetsjour, bidrog också till att minska smittspridningen inom särskilda boenden.

Pandemin - hemtjänst

Inledningsvis togs en beredskapsplan fram med rutiner vid misstänkt eller bekräftad Covid-19.

I april fattade staden beslut om att inrätta förstärkningsteam för att minska smittspridningen. Alla kunder med konstaterad eller misstänkt Covid-19 skulle erbjudas att få sina insatser utförda av förstärkningsteam. Förstärkningsteam består av särskilt utsedda medarbetare som enbart arbetar hos personer med konstaterad eller misstänkt Covid-19. Medarbetarna har fått extra utbildning i basala hygienrutiner, smittspridning, skyddsutrustning med mera.

Förstärkningsteamerna har organiserats utifrån behov och förutsättningar. Om de privata utförarna inte haft tillräckligt med volym för att starta egna förstärkningsteam har den enskilde erbjudits insatser från kommunalt förstärkningsteam.

Uppföljning av läkarsamverkan och smittspårning under pandemin

Under året har förvaltningen på uppdrag av centrala krisledningen följt upp hur läkarsamverkan fungerat på stadens vård- och omsorgsboenden och hur den nya rutinen för smittspårning inom särskilt boende fungerat under pandemin.

Utifrån resultaten från uppföljningen av läkarinsatserna kan slutsatsen dras att samverkan mellan läkarorganisationen och vård- och omsorgsboendet till övervägande del fungerat bra. Det framkom att läkarens fysiska närvaro är en viktig komponent för att skapa trygghet hos de boende, deras anhöriga och hos medarbetarna. I de fall där läkaren inte fanns på plats i verksamheten upplevde sjuksköterskorna att de fick ta ett stort ansvar för den medicinska bedömningen. Andra viktiga faktorer för att säkerställa en trygg och säker vård var att läkaren hade god tillgänglighet per telefon samt att läkaren hade god kännedom om de boende. Även att medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) var länken mellan verksamheten och läkarorganisationen visade sig vara en viktig faktor för fungerande samarbete under pandemin. Resultaten från uppföljningen tydliggjorde också att det fanns ett behov av att se över att det finns riktlinjer/rutiner för fysiska läkarbesök på vård- och omsorgsboende samt möjlighet till enskilda medicinska bedömningar.

Sammantaget visade resultaten från uppföljningen av den nya smittspårningsrutinen att den till stor del fungerat bra. Smittspårningen har varit till hjälp för verksamheterna i arbetet med att identifiera smitta och därmed kunna vidta lämpliga åtgärder för att minska smittspridning. De flesta upplevde att rutinen var tydlig, enkel att följa samt att smittspårningsteamet varit ett bra stöd i smittspårningsarbetet. Smittspårningsarbetet är en viktig del i att förhindra att smitta sprids på särskilt boende. En fungerande kedja för smittspårning skapar förutsättningar för att snabbt identifiera nya fall, bryta smittkedjor och därmed kunna stoppa smittspridning i tid på särskilt boende.

Uppföljning av antal smittade av Covid-19 inom äldreomsorgen

Sedan april månad har förvaltningen kontinuerligt följt utvecklingen av antal smittade äldre inom särskilt boende och hemtjänst genom enkäter till samtliga utförare inom staden. Svarefrekvensen har varit mycket god vilket inneburit att aktuella och tillförlitliga resultat kunnat levereras kontinuerligt till stadens centrala krisledning. Antal smittade äldre var högst under april för att sedan minska till mycket låga nivåer under sommaren och fram till början av november. Därefter återkom pandemin i samhället vilket också fick en påverkan på att antalet smittade inom äldreomsorgen steg. Dock inte i lika stor utsträckning som under våren. Förklaringar till detta kan vara att det nu finns en beredskap med utarbetade rutiner, inarbetade kanaler för kommunikation och samverkan men framförallt en möjlighet att kunna genomföra provtagningar och smittspårningar för att förhindra smittspridning.

Under året har äldreförvaltningen genomfört en särskild uppföljning av följsamhet till arbetskläder i enlighet med föreskriften om basal hygien i samtliga hemtjänstverksamheter. Den första granskningen som gjordes under våren visade att nära hälften av hemtjänstverksamheterna inte levde upp till kraven om basal hygien. Under hösten gjordes en

uppföljande granskning i de hemtjänstverksamheter som hade brister. För de verksamheter som då fortfarande hade brister har förvaltningen begärt in åtgärdsplaner där utföraren har fått redogöra för när och hur bristerna ska rättas till samt hur utföraren kommer att säkerställa att arbetet sker enligt kraven om basal hygien.

Under året har äldreförvaltningen på uppdrag av centrala krisledningen följt upp handhavandet av visir och följsamhet till basala hygienrutiner på särskilda boenden. Förvaltningen har samarbetat med stadsdelsförvaltningarnas medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS) som samlade in kunskap om följsamhet till hygienrutiner med hjälp av samtal och intervjuer, verksamhetsbesök och observationer på särskilda boenden. Resultatet visade att verksamheterna generellt hade god följsamhet till användandet av visir och arbetskläder. Däremot fanns vissa brister i kunskaper om handskanvändning och handhygien.

På uppdrag av centrala krisledningen har äldreförvaltningen även följt upp hur nattbemanning på särskilda boenden sett ut samt hur särskilda boenden säkerställt att medarbetare får avlösning ifall de insjuknar under ett arbetspass. Resultatet visade att de allra flesta verksamheter hade tillräcklig bemanning för att bedriva kohortvård genom att exempelvis ha tillgång till timanställda eller genom utökad grundbemanning på natten. Flertalet av de särskilda boendena hade en handlingsplan för att säkerställa att det finns möjlighet för medarbetare som insjuknar under ett arbetspass att få avlösning. De flesta verksamheter uppgav att de hade en högre grundbemanning under pågående pandemi och flertalet verksamheter hade möjlighet att ringa in vikarier eller timanställda vid behov. Flera verksamheter kunde även omfördela resurser för att kunna lösa av personal som insjuknar under ett arbetspass.

Det finns förebyggande verksamheter inom samtliga stadsdelsförvaltningar. Dessa har utvecklats och ökat samverkan med ideella organisationer för att äldre som är isolerade ska få hjälp med att handla och få ut sina mediciner på apoteket. Dessa förebyggande enheter stängde sina verksamheter i mitten på mars och kommunikationen med de äldre har skett via telefon, mail eller Facebook. Under vår, sommar och höst har utomhusaktiviteter och promenader arrangerats på de förebyggande verksamheterna. En stor utveckling har skett under pandemin när det gäller digitala aktiviteter. Flera stadsdelsförvaltningar har skapat nya tjänster såsom Digitala fixare för att öka självständighet och motverka ensamhet. Äldreförvaltningen har tagit fram en handledning kring att handla och umgås digitalt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Följa upp konsekvenser av nya utskrivningsregler för personer som kommer från slutenvård.	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Samarbetet med Region Stockholm och Storsthlm fortsatte under början av året när det gäller uppföljning av utskrivningsprocessen från slutenvården utifrån de regionala gemensamma rutinerna. På grund av pandemin har samverkan med Region Stockholm framför allt varit fokuserad på det gemensamma arbetet med pandemin.			
 I samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta utveckla och implementera ramtid inom hemtjänsten i syfte att stärka valfriheten och förbättra medarbetarnas arbetsmiljö	2019-01-01	2020-12-31	
Analys Implementeringen av anvisningarna för beställning och genomförandeplan för hemtjänst, så kallad ramtid, har fortsatt under 2020. På grund av pandemin har äldreförvaltningen dock inte kunnat genomföra alla planerade aktiviteter.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ I samverkan med stadsdelsnämnderna utveckla möjligheterna inom staden för avlastning av anhöriga genom korttidsplatser.	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har för detta uppdrag samverkat med stadsdelsförvaltningarnas beställarenheter, äldreförvaltningens observatörer och inspektörer samt Stockholms Trygghetsjour. Deras synpunkter har utgjort ett viktigt underlag vid framtagande av upphandlingsdokumentet för korttidsvård			
✓ I samverkan med stadsdelsnämnderna vidareutveckla arbetet med anhörigstöd till närstående i syfte att stödja och vägleda i kontakten med kommunen, regionen eller andra myndigheter.	2019-01-01	2020-12-31	
Analys Arbetet med att utveckla stadens anhörigstöd har fortsatt. Fokus har varit att tydliggöra ett basutbud, uppdrag och roller samt bidra till en ökad samverkan.			
✓ Äldrenämnden ska arbeta aktivt med frågan om hur ensamhet och social isolering bland äldre kan minska.	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Under nämndmålet "Äldrenämnden skapar förutsättningar för att äldre har en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande", rubriken "Minska ensamhet och isolering bland äldre", beskrivs förvaltningens arbete kring detta område.			
✓ Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta utveckla arbetet med "Tryggt mottagande i hemmet"	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Under 2020 påbörjade Äldrecentrum tillsammans med Östermalms stadsdelsförvaltning ett utvecklingsarbete kring Tryggt mottagande i hemmet. Syftet var att få Tryggt mottagandes arbetssätt att överensstämja med den nya regionala överenskommelsen. Utvecklingsarbetet har tillfälligt pausats på grund av pandemin och kommer att återupptas under 2021.			
✓ Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utveckla och utvärdera aktiviteterna som sker inom ramen för matlyftet, i syfte att stärka måltidens sociala dimension för äldre	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har under året inhämtat stadsdelsförvaltningarnas erfarenheter av Matlyftet 2020 men även ge inspiration inför ansökan 2021. De har även haft möjlighet att delge varandra erfarenheter från arbetet med Matlyftet.			
✓ Öka kunskapen om och säkerställa ett gott bemötande av äldre hbtq-personer.	2019-01-01	2020-12-31	
Analys En digital föreläsning för biståndshandläggare har anordnats om bemötande av äldre hbtq-personer samt verkat för att fler verksamheter inom äldreomsorgen ska genomgå stadens hbtq-diplomering.			

KF:s inriktningsmål:

2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål har uppfyllts för 2020. Detta har utgått från den boendeplanering som förvaltningen samordnar, med samarbetet med ideella organisationer samt det miljöarbete som pågår inom förvaltningen.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

● Uppfylls helt

Analys

Projektet Stockholm Digital Care har under året samarbetat med både offentlig sektor och företagare kring utvecklingen av välfärdsteknik. Projektet beskrivs närmare under nämndmålet "Äldrenämnden ska främja innovation och digital utveckling".

I de delar som "Näringslivspolicy för Stockholms stad" haft påverkan på äldreförvaltningens ansvarsområde har förvaltningen följt policyn.

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till målet genom att förmedla verksamhetens krav och behov med företag som utvecklar tekniska produkter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom att förvaltningen samverkar med privata utförare i projekt och annat utvecklingsarbete så medverkar detta till att göra Stockholm till en företagsvänlig stad.

Förväntat resultat

De företag som äldreförvaltningen samarbetar med ska uppleva samarbetet som givande.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Stadsövergripande boendeplan

Äldreförvaltningen har samordnat den stadsövergripande boendeplanen för 2021 med utblick mot 2040. Vad gäller pandemins påverkan på boendeplanen sker utvärdering av nuvarande behovsprognos inom ramen för arbetet med nästkommande boendeplan. Arbetet med boendeplanen har skett i samarbete med stadsledningskontoret, Micasa, stadsdelsförvaltningarna, stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret. De minskade behoven av vård- och omsorgsboende förväntas fortgå ytterligare några år för att på sikt öka. I boendeplanen redogörs för utgångspunkter och ställningstaganden för att möta den ökade efterfrågan på sikt. Den planerade nybyggnationen av vård- och omsorgsboende har konkretiserats och det redogörs för behov och efterfrågan av seniorbostäder.

Inom ramen för boendeplaneringen har samverkan med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret utvecklats i syfte att främja en tydligare etableringsprocess för privata aktörer både vad gäller seniorbostäder och vård- och omsorgsboende.

Bostadsförsörjning

Under våren har äldreförvaltningen deltagit i arbetet med att revidera stadens riktlinjer för

bostadsförsörjningen. I riktlinjerna föreslås ett antal åtgärder i syfte att förbättra bostadsförsörjningen i allmänhet och för de särskilt prioriterade grupperna i synnerhet där äldre ingår. I riktlinjerna har äldreförvaltningen särskilt lyft upp behovet av fler bostäder med god tillgänglighet som kan möta behoven hos stadens ökande antal äldre. Äldrenämnden godkände de stadsgemensamma riktlinjerna i september 2020.

Boenden för äldre med HBTQ-inriktning

Intresset för och efterfrågan av boende med HBTQ-inriktning har undersökts inom ramen för den stadsövergripande boendeplanen. Ingen stadsdelsförvaltning har fått förfrågan om boende för målgruppen men framhåller vikten av att vara lyhörda för efterfrågan.

Hörselmiljöer på stadens vård-och omsorgsboenden

Äldreförvaltningen har i samarbete med Micasa genomfört en sammanställning av faktorer som påverkar en god ljudmiljö så som lokalens utformning, inredning och medarbetarnas förhållningssätt. I utredningen konstateras att hörselkompetensen generellt bör höjas hos medarbetarna inom äldreomsorgen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, socialnämnden, äldrenämnden och Stockholms Stadshus AB ta fram Riktlinjer för bostadsförsörjningen 2021-2024	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har deltagit i arbetet med att revidera stadens riktlinjer för bostadsförsörjningen. Äldrenämnden beslutade i september om de reviderade riktlinjerna.			

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till en mångfald av boendeformer för äldres skiftande behov

 Uppfylls helt

Beskrivning

Äldreförvaltningen samordnar den årliga stadsövergripande boendeplaneringen.

Förväntat resultat

Det finns ett brett utbud av boendeformer för äldre.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

 Uppfylls helt

Analys

Vid årsskiftet 2019/2020 bytte äldreförvaltningen ut samtliga bilar till miljöbilar vilka hyrs

enligt stadens nya avtal på området. Förvaltningen har utöver detta en eldriven bil. Detta innebär att förvaltningens inte bidrar till någon större ökning av växthusgaser och anser därmed att Miljöprogrammets etappmål om minskade växthusgasutsläpp har uppnåtts under 2020.

Nämndmål:

Äldrenämndens transporter är miljöanpassade

● Uppfylls helt

Beskrivning

Minskningen av växthusgaser ska ske genom hållbara transporter, leveranser och ett hållbart resande.

Förväntat resultat

Utsläpp av växthusgaser ska minska.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

● Uppfylls helt

Analys

Bidrag till ideella organisationer

Under året påbörjades en granskning av ett slumpmässigt antal utvalda föreningar som mottagit bidrag för 2020. Syftet var att granska om bidraget använts till avsedda ändamål och om föreningarna uppfyller riktlinjerna som ändrades 2019, där striktare riktlinjer rörande demokrativillkor infördes. Förvaltningen utsåg tio föreningar som skulle granskas. Av dessa hann fem föreningar granskas innan pandemin satte stopp för vidare granskningar på plats, vilket är en förutsättning för att kunna genomföra en granskning. I en redovisning om hur medlen hade använts under året föreningarna fick redogöra för hur de arbetat och anpassat aktiviteterna med anledning av Coronapandemin. En stor majoritet av föreningarna hade anpassat sina aktiviteter utifrån rådande förutsättningar, dock har många medlemmar upplevt ensamhet och inte kunnat delta i aktiviteterna.

Idéburna organisationer

Äldreförvaltningen har ett avtal om idéburet offentligt partnerskap med den ideella föreningen Forum – Idéburna organisationer med social inriktning, Volontärbyrån. Det övergripande målet för parternas samverkan är att motverka ofrivillig ensamhet hos äldre genom att främja en utveckling där fler av stadens invånare vill engagera sig för äldre. Under 2020 har Volontärbyrån knutit kontakt med flera ideella föreningar för att hjälpa till med utbildning och kontakt med volontärer som vill arbeta med ofrivillig ensamhet hos äldre.

Förebyggande verksamhet

Insatser för att nå målgruppen och ge stöd har planerats såsom samtalsgrupper eller livsberättargrupper. En ökad samverkan med ideella organisationer har breddat utbudet av stödsatser inom stadens förebyggande verksamheter.

Konceptet aktivitetscenter och sociala träffpunkter

I staden används flera olika namn på de öppna verksamheterna men utbudet mellan enheterna är i stora drag liknande, med några lokala skillnader som beror på lokalernas utformning, bemanning och var de är belägna. Det skiljer sig mellan stadsdelsförvaltningarna hur många öppna verksamheter som finns. Närhetsprincipen är viktig så att det inte blir för långt för de äldre att ta sig till en plats där de kan träffa andra äldre. Metodutveckling som har skett under 2020 är nya former av utomhusaktiviteter och distansaktiviteter samt fler digitala aktiviteter såsom mail, hemsidor eller digitala möten.

Mångfald av utförare av aktivitetscenter och sociala träffpunkter

För att få fler utförare uppger verksamheterna vikten av ökad samverkan med olika föreningar, studieförbund och ideella organisationer som ett sätt att utveckla den förebyggande verksamheten. Även fler stadsövergripande verksamheter till specifika målgrupper som äldre med olika språkinriktning eller HBTQ-personer kan bidra till en utveckling och göra att fler äldre kan nås. Här är inriktningen viktigare än närhetsprincipen.

Kartläggning av förebyggande hälsoåtgärder i samråd med idrottsförvaltningen

Kartläggningen visar att det finns goda förutsättningar för fysisk aktivitet och ett socialt sammanhang för äldre med totalt 55 öppna träffpunkter och aktivitetscenter samt 14 simhallar i staden. I samtliga verksamheter finns ett stort utbud som är lämpligt för äldre inklusive utomhusaktiviteter som utegymna, utegym, motionsspår och gångstråk. För att nå ut till fler äldre i staden är samverkan mellan äldreförvaltningen, idrottsförvaltningen och primärvården en viktig del som har påbörjats under året. En pilotstudie i en stadsdelsförvaltning kring fallprevention för äldre i ordinärt boende har varit pausad. Istället har digitalt material kring samverkan och fallprevention samt digitala föreläsningar tagits fram för en kommande utbildningssatsning i flera stadsdelsförvaltningar.

Nämndmål:

Äldrenämnden främjar sociala och kulturella upplevelser för äldre

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom att sprida information om frivilligorganisationerna och de öppna verksamheterna främjas sociala aktiviteter för äldre. Satsningen på ungdomsbesök och det kommande samarbetet med Volontärbyrån ska bidra till att främja sociala upplevelser samt bidra till att minska ensamheten.

Förväntat resultat

Fler äldre lever ett aktivt och självständigt liv. Upplevelsen av ofrivillig ensamhet och otrygghet minskar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

 Uppfylls helt

Analys

Äldreförvaltningen har en relativt låg miljöpåverkan då en stor del av verksamheten är administrativ, men under året har insatser genomförts för att minska förvaltningens miljöpåverkan. Äldreförvaltningen följer stadens Mötes- och resepolicy och de miljömål och riktlinjer som gäller för stadens verksamheter. Idag hyrs moderna lokaler med energisnåla armaturer och IT-utrustning med energisparläge. Äldreförvaltningen arbetar med klimatsmart mat och matsvinn för att uppnå stadens mål för ekologiska livsmedel och insamling av matavfall i Miljöprogrammet 2020-2023.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Återbruk inom stadens egen verksamhet (Stocket)	3					3 st	4 500 st	2020

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, äldrenämnden, stadsdelsnämnderna samt Stockholm Vatten och Avfall AB utarbeta en handlingsplan för klimatanpassning, främst inriktad på skyfall och värmeböljor.	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har deltagit i framtagandet av en handlingsplan för detta under hösten.			

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till en god livsmiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inköpen ska vara av miljömärkta och ekologiska varor och det ska finnas en miljövänlig källsortering. Förvaltningen ska vidare följa sin resepolicy och de miljömål och riktlinjer som gäller för stadens verksamheter.

Förväntat resultat

Äldreförvaltningens miljöpåverkan ska vara så låg som möjligt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, äldrenämnden, stadsdelsnämnderna samt Stockholm Vatten och Avfall AB utarbeta en handlingsplan för klimatanpassning, främst inriktad på skyfall och värmeböljor.	2020-01-01	2020-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har deltagit i framtagandet av en handlingsplan för detta under hösten.			

KF:s inriktningsmål:

3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Äldreförvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges inriktningsmål har uppfyllts under 2020. Detta har utgått från att förvaltningen anordnat utbildningar för äldreomsorgens medarbetare, medverkat i innovativa projekt, genomfört upphandlingar av hög kvalitet samt att äldrenämndens budgetram inte har överskridits. Även om nämndmålet "Äldrenämnden är en bra arbetsgivare" endast uppnås delvis så bedömer förvaltningen ändå att detta inriktningsmål uppnåtts då övriga nämndmål under mål 3.2 uppnås samt mål 3.1 "Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser".

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Analys

EU-policy

Äldreförvaltningen har samarbetat med stadsledningskontorets internationella enhet samt medverkat på återkommande nätverksmöten för att diskutera hur förvaltningens internationella arbete kan utvecklas.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	93,9 %			98,5 %		100 %	100 %	VB 2020
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	93,9 %			98,5 %		100 %	100 %	VB 2020
  Nämndens prognossäkerhet T2	1 %			-1 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2020

Nämndmål:

Äldrenämndens verksamheter är kostnadseffektiva

● Uppfylls helt

Beskrivning

Äldreförvaltningens nettobudget för år 2020 är 195,7 mnkr och investeringsbudget är 2,9 mnkr.

Äldreförvaltningen bidrar till målet genom att verksamheterna drivs inom givna ekonomiska ramar och uppfyller målen. Förvaltningen har god ekonomistyrning och bevakar den ekonomiska utvecklingen under året.

Förväntat resultat

En ekonomi i balans

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

◆ Uppfylls delvis

Analys

Under detta mål har äldreförvaltningen definierat fem nämndmål gällande utbildning, upphandling, innovationer, jämställdhet samt arbetsgivaransvaret. För de fyra första nämndmålen bedömer förvaltningen att målen uppnås genom att de uppdrag som getts har kunnat genomföras under 2020. Vad gäller nämndmålet "Äldrenämnden är en bra arbetsgivare" uppnås målet delvis. I och med att ingen av de indikatorer som rör detta nämndmål beräknas uppnås under året så prognostiseras även mål 3.2 att delvis uppnås.

Den rådande Coronapandemin har haft en stor inverkan under året för de utbildningar som äldreförvaltningen ansvarar för. Däremot har utbildningsinsatser med koppling till pandemin genomförts. Under 2020 har den statligt finansierade satsningen Äldreomsorgslyftet startat. Satsningen är tvåårig och har till syfte att stärka kompetensen inom äldreomsorgen genom att ny och befintlig personal får möjlighet att genomgå utbildning till vårdbiträde eller undersköterska.

Under året har upphandlingar genomförts för LOV-utförare av vård- och omsorgsboende. Förvaltningen har även förberett inför kommande upphandlingarna av profilboende och korttidsvård.

Under året har ett pilotprojekt startats inom projektet Smarta lås som under 2021 kommer att övergå i ett bredare införande inom flera stadsdelsförvaltningar i söderort.

Äldreförvaltningen har inte haft några anmälda diskrimineringsärenden under 2020 vilket innebär att det inte finns några uppgifter att redovisa kring detta. Förvaltningen har tagit fram en sammanfattande information om kränkande särbehandling och trakasserier. Under 2021

ska rutinerna för anmälan och utredning göras kända för såväl chefer som medarbetare.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2019	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	71	68	71	74		80	82	2020
Analys Resultatet för AMI (Aktivt medskapandeindex) för 2020 ligger på 71 vilket är en minskning jämfört med resultatet för 2019 som var 74. Den största förändringen är delområde motivation där resultatet för 2020 är index 71 jämfört med 2019 då index var 76.								
  Andel tjänsteutlåtanden som innehåller en jämställdhetsanalys	90 %			76,47 %		85 %	Tas fram av nämnd	VB 2020
  Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %			100 %		100 %	90%	2020
  Andel upphandlingar där marknadsdialog har genomförts	100 %					100 %	Tas fram av nämnd/styrelse	2020
  Index Bra arbetsgivare	76			68		80	84	2020
Analys Index för Bra arbetsgivare ligger på 76 vilket är en höjning jämfört med resultatet för 2019 då det var 68. Förvaltningen uppnår inte målet om 80. Delindex Jämställdhet visar en positiv förändring med en ökning på 24 indexpunkter medan delindex Rekommendera arbetsplats minskat med två indexpunkter. Under året har arbete med att stärka ledarskapet och ett aktivt medarbetarskap påbörjats.								
  Sjukfrånvaro 	5,1 %	3 %	5,6 %	4,7 %	5,1 %	4,2 %	Tas fram av nämnd/styrelse	VB 2020
Analys Under året har förvaltningen haft en betydande ökning av sjukfrånvaron avseende effekterna av Covid-19. Det gäller inte bara den direkta sjukfrånvaron för personer som insjuknat utan även en ökad försiktighet att gå till arbetet vid andra typer av förkylningar. Detta har inneburit att äldreförvaltningen inte uppnår målet för sjukfrånvaron. Vid en jämförelse har kvinnor en något högre sjukfrånvaro än män. Mäns sjukfrånvaro har ökat under året från 1,8 procent (VB 2019) till 3 procent (VB 2020). Kvinnornas sjukfrånvaro har också ökat från 5,3 procent (VB 2019) till 5,6 procent (VB 2020).								
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	2,03 %	2,5 %	1,92 %	1,6 %	2,03 %	1,8 %	Tas fram av nämnd/styrelse	VB 2020
Analys Korttidsfrånvaron har ökat något. Förvaltningens chefer håller en aktiv kontakt vid sjukfrånvaro och följer stadens rehabiliteringsprocess.								

Nämndmål:

Äldrenämnden bidrar till att stärka medarbetarnas kompetens inom äldreomsorgen

 Uppfylles helt

Beskrivning

Erbjuda övergripande utbildning, fortbildning och kompetensutveckling för äldreomsorgens personal.

Förväntat resultat

Ökad kompetens hos äldreomsorgens medarbetare. All tillsvidareanställd personal har goda språkkunskaper och grundutbildning.

Analys

Utbildning

Utbildningsinsatserna har påverkats kraftigt av pandemiutbrottet. Förvaltningen avbröt tidigt pågående och planerade utbildningsinsatser för att medarbetarna skulle kunna återgå till ordinarie arbete som behövde alla resurser för att klara personalförsörjningen under pandemin. Några utbildningar har omvandlats till webbaserade kurser och några har ställts in.

Vårdbiträdesutbildningen slutfördes men under hösten anpassades den till att bli en webbaserad utbildning. Även fortsättningskurserna för undersköterskor om palliativ vård och samhällsbaserad psykiatri (USK 3) samt om handledning och IT-i vård och omsorg (USK 4) ställdes om till webbutbildning.

Förvaltningen har anordnat utbildningar för att utbilda medarbetare om basala hygienrutiner och smitta. Förstärkningsteamerna har erbjudits en heldagsutbildning om hygien smitta och vård vid Covid-19. Stadens verksamheter har fått erbjudande om en verksamhetsförlagd hygienutbildning där en lärare kommer ut till enheten och tillsammans med en medarbetare från enheten informerar två till tre medarbetare i taget under en timme bland annat om hur man tvättar och desinfekterar händer och underarmar samt hur man sätter på sig och tar av sig skyddsutrustning. Utbildningen har varit mycket uppskattad och har visat att många medarbetare har haft behov av att få fråga om smitta och smittspridning, klargöranden om ruiner och praktisk träning.

Filmer och informationsmaterial om basala hygienrutiner och smittskydd togs fram i början av pandemin har uppskattats av verksamheterna och har även blivit en del av Socialstyrelsens grundutbildning om basala hygienrutiner och smitta. Ytterligare en film riktad till särskilt boende har färdigställts och kompletterats med de nya anvisningar som kommit under hösten.

Utbildning och workshops har genomförts för stadens förebyggande verksamheter under året i syfte att öka kunskapen om sårbara grupper som personer med psykisk ohälsa, ensamstående äldre män, personer med nydiagnostiserad demenssjukdom eller personer som känner sig ensamma och isolerade.

Under året har 14 grundutbildade reflektionsledare i fyra stadsdelsförvaltningar gått en fördjupad kurs i reflektion med språkinriktning i syfte att stödja språkutvecklingen på sina arbetsplatser. Utbildningen har anpassats till digital form för att möjliggöra deltagandet.

BPSD-registret är ett nationellt kvalitetsregister. Syfte och mål med BPSD-registret är att genom multiprofessionella vårdåtgärder minska beteendemässiga och psykiska symtom (BPSD) och därigenom minska lidandet och öka livskvaliteten för personen med demenssjukdom. Två högskolekurser om 3 högskolepoäng (hp) per kurs har anordnats för

stadens medarbetare. Ersta- Sköndal- Bräcke-högskola anordnade två kurserna om psykisk ohälsa hos äldre samt om smärta och smärtskattning hos äldre. Sammanlagt går 124 personer på de två kurserna.

Sophiahemmets högskola fristående kurs ”Den äldre personen i ett socialt perspektiv” 7,5 hp med demensperspektiv har anpassats och genomförts digitalt. Sammanlagt har 13 biståndshandläggare från fem stadsdelsförvaltningar genomfört kursen.

Statliga stimulansmedel har fördelats till både kommunala och privata enheter som ansökt om planerade satsningar för att öka kompetensen inom demens.

Följande utbildningar har genomförts under 2020:

Utbildning	Antal deltagare
Språk och vård fortsättning från 2019	19
USK 1	19
USK 2	8
USK 3	26
USK 4	22
Språkbudsutbildning	11
Verksamhetsförlagd hygienutbildning	1010
Äldreomsorgslyftet påbörjad 2020	4
Psykisk hälsa för förebyggande enheter	80
Psykisk ohälsa för äldre 3 hp	100
Den äldre personen i ett socialt perspektiv 7,5 hp	13
Smärta och smärtskattning hos äldre 3 hp	24
Reflektions ledarutbildning	14
BPSD-administratörer	25
Totalt antal deltagare 2020	1375

Äldreomsorgslyftet

För att öka antalet sökande till äldreomsorgslyftet har förvaltningen haft regelbundna möten med arbetsmarknadsförvaltningen. Starten har varit trög och endast 18 enheter har sökt medel för 2020. Detta beror på att det tagit tid för medarbetarna att få plats på kurser och att enheten först efter intyg om en utbildningsplats kan söka medel. Under hela hösten har det kommit in många förfrågningar framför allt om kursutbud och ansökningsförfaranden. Söktrycket förväntas öka markant år 2021 när vårens kurser startas på vuxenutbildningen. Arbetsmarknadsförvaltningen har avsatt resurser för att svara på frågor och hänvisa de sökande till rätt utbildning.

Introduktion och kompetensutveckling för biståndshandläggare

Äldreförvaltningen erbjuder varje år introduktion för nyanställda biståndshandläggare, vissa föreläsningar och kortare utbildningar. Introduktionen innehåller bland annat kortare

föreläsningar om relevanta ämnen samt genomgång av riktlinjerna och grupparbete. Under våren anordnades en tredagarsintroduktion med 24 nyanställda biståndshandläggare och en digital heldagsintroduktion för vikarierande biståndshandläggare med 36 deltagare. Höstens introduktion för nyanställda biståndshandläggare anordnades digitalt för 30 deltagare.

Under hösten har flera föreläsningar och utbildningar genomförts, de flesta digitalt, bland annat en utbildning om socialrätt, workshop om psykisk hälsa samt föreläsning om bemötande av äldre och om social utsatthet. Det årliga seminariet om rättspraxis och rättsliga nyheter inom äldreomsorgen genomfördes digitalt för cirka 200 biståndshandläggare och chefer. Biståndshandläggarna har även fått ta del av vissa av socialförvaltningens utbildningar och föreläsningar, bland om våld i nära relation och om riksfärdtjänst.

Samarbete

Vid pandemiutbrottet inledde förvaltningen ett nära samarbete med krisorganisationens arbetsmarknadsdel Bemanna Stockholm. Utbildningsinnehåll och kursuppläggning för vikarier togs fram och förvaltningen bistod med personal som berättade om stadens äldreomsorg. Samtliga kursdeltagare fick också ta del av äldreomsorgens värdegrund.

Äldreförvaltningen har fortsatt samarbetet med arbetsmarknadsförvaltningen under perioden genom projektet Spången, ett projekt där vikarier utbildas för att kunna ersätta medarbetare som ska gå grundläggande vårdbiträdesutbildning. Styrgruppen tog under hösten beslut om att avsluta projektet i förtid på grund av svårigheterna att genomföra utbildningarna under pandemin. Pågående utbildningsinsatser avslutas enligt plan och förväntas vara helt avslutade till sommaren 2021.

Samverkan mellan förvaltningen, de akademiska noderna och högskolorna har pågått under året och många frågor har kretsats runt pandemin och hur studenterna ska kunna fullfölja sin praktik.

Karolinska institutet arbete med Döbra-projektet har fortsatt sitt samarbete med stadens verksamheter även under 2020.

Pandemirelaterade åtgärder

De flesta utbildningsrelaterade insatserna har påverkats av pandemin. Utbildningar har ställts om och många aktiviteter har blivit webbaserade.

Stadens förebyggande enheter har stängts för besökare. Under våren och hösten öppnades de succesivt upp med aktiviteter utomhus under kontrollerade former för att följa Folkhälsomyndigheternas rekommendationer för att stänga igen under slutet av november och december. Olika digitala aktiviteter och mötesforum har utvecklats men det finns äldre som inte nås av dessa aktiviteter och en risk för ökad isolering och ensamhet har framkommit.

Tips och råd riktade till förebyggande verksamhet, dagverksamhet och vård- och omsorgsboende kring hur verksamheterna kan förhålla sig till Folkhälsomyndighetens rekommendationer har löpande skickats ut för att ge stöd, inspiration och sprida goda exempel.

Övrig kompetens

En enkätundersökning har genomförts bland samtliga stadens anställda arbetsterapeuter och fysioterapeuter/sjukgymnaster. Syftet med enkäten var att få en samlad bild av behov och

önskemål av kompetensutveckling för att kunna planera för kommande utbildningsinsatser.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 I samarbete med stadsdelsnämnderna arbeta för att säkerställa den framtida personal- och kompetensförsörjningen inom äldreomsorgen med särskilt fokus på språkkompetens hos medarbetarna.	2019-01-01	2020-12-31	
Analys Äldreförvaltningen har under året samarbetat med arbetsmarknadsförvaltningen och stadsdelsförvaltningarna i projektet Spången för att säkerställa den framtida personal- och kompetensförsörjningen. Extra resurser för stöd i svenska har satts in för såväl de som utbildats till vikarier som ordinarie medarbetare som gått grundläggande vårdbiträdesutbildning.			

Nämndmål:

Äldrenämnden främjar innovation och digital utveckling

 Uppfylls helt

Beskrivning

Genom att bevaka och medverka i arbetet med forskning och utveckling inom teknik och innovationer inom äldreomsorgen.

Förväntat resultat

Ökad kvalitet i äldreomsorgen genom ökad digital kunskap och fler innovationer.

Analys

Modernisering av sociala system

Arbetet med modernisering av sociala system för verksamhetsområde äldreomsorg har under 2020 koncentrerats på de processer och funktioner som är gemensamma inom stadens hela socialtjänst. Förvaltningen har i samarbete med andra verksamhetsområden inom projektet utrett i vilken omfattning de privata utförarna ska kunna använda det nya systemet samt förutsättningar för integrationer av privata utförares system med Esset.

Verksamhetsområdet för hälso- och sjukvård har under 2020 färdigställt förslag på processkartor, bland annat för risk och händelsehantering.

Äldreförvaltningen har regelbundna möten gällande Esset. En gång i månaden har processägare och huvudprocessledare avstämningsmöten med förvaltningsledningen samt andra berörda medarbetare på förvaltningen.

Under stora delar av 2020 har äldreförvaltningens representanter i projektet medverkat i arbetet i begränsad omfattning. Detta då behovet av personella resurser var stort inom förvaltningen på grund av den pågående pandemin.

Stockholm Digital Care

Projektet Stockholm Digital Care (SDC) har skett i samarbete med Nacka kommun, Huddinge kommun, Region Stockholm, RISE och Storsthlm och har pågått sedan 2015 och avslutades 2020. Det huvudsakliga arbetssättet har varit att skapa möten mellan företag och verksamheter genom nätverksträffar och testmiljöer. På projektets slutkonferens i november lyftes

erfarenheter från testmiljöerna. Flest tester har genomförts inom kategorierna sensorer och appar. Både personburna sensorer till exempel i form av armbandsur och installerade sensorer till exempel sängsensor har testats. Verksamheterna har sett värdet av att få tillgång till ny information och samtidigt fått ta ställning till frågor om integritet och informationssäkerhet. I kategorin appar har det funnits flera lösningar som tar sin utgångspunkt i anhörigas behov av information och kommunikation. Att låta innovativa entreprenörer stimulera nytänkande i verksamheten har inneburit många insikter om innovationspotential men också begränsningar och insikter som behöver tas tillvara i arbetet med digitalisering och utveckling i verksamheterna. Projektets rapporter finns på stockholmdigitalcare.se.

Smarta lås i hemtjänsten

Upphandlingen av Smarta lås i hemtjänsten överklagades och avtal med leverantör kunde skrivas först under försommaren.

Efter sommaren initierades ett pilotprojekt inom delar av Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning. Pilotprojektet har tagits emot positivt hos hemtjänstutföraren och kommer att under 2021 övergå till bredare införande i hela Enskede-Årsta-Vantör och angränsande stadsdelsförvaltningar i söderort.

Eftersom smarta lås införts inom en begränsad pilot har inte effekter kunnat utvärderas. Vid ett bredare införande förväntas följande effekter:

- Smarta lås skapar effektivitetsvinster för hemtjänsten, bland annat genom minskade resor för att hämta nycklar för oplanerade besök och minskad väntetid på nycklar mellan arbetspass.
- Hemtjänsttagare, anställda och fastighetsägare känner sig trygga och känner tillit till Smarta lås. Detta bland annat genom minskad nyckelhantering vilket minskar risken för att nycklar och taggar kommer på drift. Detta samtidigt som skalskyddet är opåverkat och brukare och anhöriga använder sina vanliga nyckelsystem.

För att följa upp effektivitets- och transporteffekter har nollbasvärden genomförts inom pilotens hemtjänst vid två tillfällen under 2020. Uppföljning av upplevelse av trygghet och tillit är en förutsättning för framgång i införandet och avses följas upp genom att analysera karaktären på supportärenden som skapas i driftfasen.

Digital tillsyn

Pilotprojektet inleddes i januari genom att sängsensor installerades på två servicehus, Enskede nya servicehus samt Hornstulls servicehus. Till följd av tekniska utmaningar, rådande pandemi och besöksstopp på stadens vård- och omsorgsboenden kunde piloten inte genomföras. Avtalet med leverantören gick ut i augusti och därmed fattades förvaltningen beslut om att inte förlänga avtalet.

Det andra pilotprojektet planerades att starta under hösten på ett av stadens servicehus. Till följd av rådande pandemi och fortsatta restriktioner i samhället kunde piloten inte påbörjas utan har senarelagts.

Med anledning av pandemin och begränsade möjligheter att besöka äldre i deras hem har förvaltningen fortsatt arbetet med bland annat omvärldsbevakning, möten med olika leverantörer och samverkan med olika verksamheter i staden så att test ska kunna påbörjas när

möjlighet ges utifrån de förhållanden som råder.

Digitala inköp

Äldreförvaltningen har under året gett stöd till stadsdelsförvaltningarna i möjliggörandet av digitala inköp av dagligvaror. Detta genom bland annat dialog med hemtjänstens enhetschefer samt på avdelningschefsmöte. Digitala inköp har varit en stående punkt på nätverket för planerare i egen regi som har möjliggjort erfarenhetsutbyte mellan verksamheterna. Tre stadsdelsförvaltningar, Bromma, Kungsholmen och Södermalm, har genomfört en gemensam upphandling av leverantör. Bromma och Södermalm har kommit igång medan Kungsholmen stadsdelsförvaltning befinner sig i förberedelsefas inför uppstart.

För att följa upp effektivitets- och transporteffekter har nollbasjämförelser genomförts inom pilotens hemtjänst vid två tillfällen under 2020. Uppföljning av upplevelse av trygghet och tillit är en förutsättning för framgång i införandet och avses följas upp genom att analysera karaktären på supportärenden som skapas i driftsfasen.

Nämndmål:

Äldrenämnden genomför upphandlingar av hög kvalitet i enlighet med Stockholms stads upphandlings- och konkurrenspolicy

 Uppfylls helt

Beskrivning

Aktivt arbete med förfrågningsunderlagen.

Förväntat resultat

Upphandlingar av hög kvalitet genomförs.

Analys

Vård- och omsorgsboende enligt LOV

Upphandling av privata utförare inom valfrihetssystemet för vård- och omsorgsboenden har genomförts enligt angiven tidsplan. Under året har sju ansökningar omfattade lika många boenden med sammanlagt 363 platser handlagts. Från den 1 januari 2021 har staden avtal enligt LOV med totalt 34 organisationer omfattande 100 vård- och omsorgsboenden med ett möjligt köp om totalt 3 896 platser.

Under hösten 2020 har förfrågningsunderlaget för upphandling enligt LOV avseende privata vård- och omsorgsboenden reviderats. Detta främst mot bakgrund av att det senaste underlaget var från slutet av 2013 och att en del lagar, förordningar samt föreskrifter och allmänna råd m.m. tillkommit eller förändrats sedan dess. Ytterligare anledningar var att underlaget behövde revideras och uppdateras i förhållande till de krav som ställs i de senaste entreprenadupphandlingarna av vård- och omsorgsboenden samt i tillämpliga delar till de krav och andra villkor som ställs i upphandling enligt LOV avseende hemtjänst respektive dagverksamhet.

Äldrenämnden antog förvaltningens förslag till reviderat förfrågningsunderlag den 16

december och det nya underlaget kommer att gälla från och med i början av 2021.

Profilboende

Äldreförvaltningen förvaltar stadens centrala ramavtal med privata utförare avseende profilboende. I februari 2020 hävdades ett avtal med en av dessa utförare efter att IVO beslutat om att återkalla utförarens tillstånd.

Stadens nuvarande ramavtal med privata utförare avseende profilboende löper ut i april 2021. Mot bakgrund av detta, beslutade äldrenämnden i juni 2020 att föreslå kommunfullmäktige att en ny upphandling av profilboenden ska genomföras samt att ansvaret för denna upphandling flyttas över från kommunstyrelsen till äldrenämnden. Detta fastställdes senare i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2021. Med anledning av detta har äldreförvaltningen utarbetat ett förslag till upphandlingsdokument för en ny upphandling av profilboende som förväntas fastställas av äldrenämnden i början av 2021.

Korttidsvård

I enlighet med budgetuppgdraget för 2020 har äldreförvaltningen utarbetat ett förslag till upphandlingsdokument för en ny upphandling av korttidsvård som förväntas fastställas av äldrenämnden i början av 2021. Staden har inte haft något centralt ramavtal med privata utförare avseende korttidsvård sedan i slutet av 2012. Äldreförvaltningen har haft i uppdrag att i samverkan med stadsdelsförvaltningarna utveckla möjligheterna inom staden för avlastning av anhöriga genom korttidsplatser. För detta uppdrag har samverkan särskilt skett med stadsdelsförvaltningarnas beställarenheter, äldreförvaltningens observatörer och inspektörer samt Stockholms Trygghetsjour. Deras synpunkter har utgjort ett viktigt underlag vid framtagande av upphandlingsdokumentet för korttidsvård.

Hemtjänst

En revidering av förfrågningsunderlag för hemtjänst har genomförts framför allt i syfte att införa ett konkurrensneutralt ickevalsalternativ i form av närhetsprincipen. Motsvarande revidering har genomförts av uppdragsbeskrivningen för egenregi. Vid årets slut fanns 73 privata utförare av hemtjänst. Under året har två nya utförare tillkommit och sju upphört genom en konkurs, tre uppsägningar av staden, en uppsägning av utföraren och två verksamhetsöverlåtelse.

Tillståndsplikt för hemtjänst

Trots införande av tillståndsplikt för hemtjänsten har äldreförvaltningen under året avslagit flera ansökningar som har fått tillstånd från Inspektionen för vård och Omsorg (IVO) om att bedriva hemtjänst. Äldreförvaltningens bedömning är att detta framför allt beror på att IVO vid sin tillståndsprövning inte prövar den person som ska vara ansvarig för dagliga driften, så kallad föreståndare. När det gäller vissa verksamhetstyper som exempelvis vård- och omsorgsboende och dagverksamhet finns särskilda krav i lag, förordning eller föreskrift på föreståndarens kompetens. För hemtjänsten finns inte motsvarande stöd och därmed görs ingen prövning av föreståndaren. Äldreförvaltningens erfarenhet och bedömning har framförts till institutionen för folkhälso- och vårdvetenskap vid Uppsala universitet som på uppdrag av IVO analyserar effekterna av tillståndsprövning inom äldreomsorgen.

Dagverksamhet

En mer genomgående revidering har genomförts av förfrågningsunderlaget för upphandling av privata utförare av dagverksamhet där upplägget nu är i stort densamma som för hemtjänst. Revideringen innebär bland annat ett ändrat arbetssätt vid ansökningsförfarandet där möjlighet finns att bjuda in sökande till ett möte för att gå igenom deras kvalitetsledningssystem och ha en dialog om detta. Detta gör att äldreförvaltningen får bättre möjlighet att vid ansökningsförfarandet säkra att de utförare som kommer in i valfrihetssystemet kan bedriva en dagverksamhet av hög kvalitet. Det fanns fem privata utförare vid årets slut. Under året har en dagverksamhet hävts och en dagverksamhet har sagts upp kontraktet med staden.

Nytt upphandlings- och avtalssystem

Inom ramen för projekt VINST har staden under året infört ett nytt upphandlings- och avtalssystem, Kommers. Äldreförvaltningen har bland annat överfört samtliga förfrågningsunderlag för upphandling av utförare till valfrihetssystemet till det nya systemet och samtliga avtal för dessa är också inlagda i avtalskatalogen.

Nämndmål:

Äldrenämnden skapar förutsättningar för en äldreomsorg som är jämställd och inkluderande

● Uppfylls helt

Beskrivning

Alla ska bli bemötta med respekt och kunskap oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Arbetet för jämställdhet mellan kvinnor och män ska vara aktivt i alla delar av stadens verksamheter.

Förväntat resultat

Män och kvinnor ska inte diskrimineras utifrån deras könstillhörighet.

Analys

Äldreförvaltningen har under 2020 arbetat med värdegrunden och de värdighetsgarantier som kommunfullmäktige beslutat för äldreomsorgen, där jämställdhet är en del. Detta har präglat verksamhetens arbete så att det är en naturlig del av det vardagliga arbetet och skapat förutsättningar för en jämställd och inkluderande äldreomsorg.

Tryggheten är en viktig jämställdhetsfråga och äldreförvaltningen har fortsatt med de satsningar som tidigare genomförts för att äldre ska känna sig trygga och verka för att våld och brott mot äldre ska upphöra.

Nämndmål:

Äldrenämnden är en bra arbetsgivare

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Äldreförvaltningen ska vara en hälsosam och attraktiv arbetsplats. Chefer och medarbetare ska, i enlighet med förvaltningens gemensamma värdegrund samt stadens personalpolicy, arbeta aktivt för att främja en god arbetsmiljö och ett arbetsklimat präglad av tillit och öppenhet. Rutiner för anmälan och utredning av diskriminering, kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier ska vara väl kända av chefer och medarbetare.

Ledarskapet är närvarande och präglad av tillit och öppenhet. Medarbetarna ska ges goda förutsättningar och rätt kompetens för att kunna bidra till verksamhetens utveckling och uppsatta mål. Det ska finnas en långsiktig planering för att kunna behålla, utveckla och rekrytera rätt kompetens.

Förvaltningens chefer håller en aktiv kontakt vid sjukfrånvaro och följer stadens rehabiliteringsprocess, när det behövs.

Förväntat resultat

Nöjda medarbetare och låg sjukfrånvaro

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet uppnås delvis. Bedömningen grundas på att det förväntade resultatet om nöjda medarbetare uppnås delvis och att sjukfrånvaromålet om 4,2 procent inte uppnås.

Äldreförvaltningen har från januari 2020 infört en ny organisation på Farstakontoret med en avdelning för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor och en administrativ avdelning. Syftet med omorganisationen var att fullfölja huvuddragen i omorganisationen från 2016. I detta ingick bland annat att organisationen skulle tydliggöras, förutsättningar skulle ges för samarbete, bättre förutsättningar för analys och uppföljning, fokus på myndighetsfrågor för att öka likställigheten samt att samordna den förvaltningsövergripande administrationen.

Stockholms Trygghetsjour har genomfört en omorganisation för att möta framtidens krav på teknisk och digital utveckling. Verksamheten behöver vara väl utrustad både vad gäller funktion, kunskap och organisation. Medarbetarenkäter och arbetsmiljöutredningar har visat att det finns behov att förbättra arbetssituationen för medarbetarna. Den nya organisationen består idag av tre enheter: Trygghetsjouren, Larmcentralen och Handläggningsenheten. Trygghetsjouren arbetsleder och biståndsbedömer, på delegation av stadsdelsnämnderna, uppkomna hjälp- och omsorgsbehov för äldre och funktionsnedsatta under kvällar, nätter och helger. Larmcentralen ansvarar för administration, installation och service gällande trygghetslarm samt teknik avseende larmcentralen. Larmcentralen tar emot och åtgärdar larmrop från äldre och funktionsnedsatta i ordinärt boende. Handläggningsenheten handlägger ansökningar gällande trygghetslarm för personer 65 år och äldre samt administrerar köerna för vård- och omsorgsboenden, servicehus inom valfriheten och gällande länsöverenskommelse. Under året har central samordning och hantering av korttidsplatser inkluderats inom handläggningsenheten. Centraliseringen av korttidsplatserna permanentas från 2021. Den nya organisationen för Stockholms Trygghetsjour kommer utvärderas under

2021.

Redan i början av året planerades även för att förstärka äldreförvaltningens bemanning avseende kommunikation. Den pågående pandemin har ytterligare visat på behovet av en god och proaktiv kommunikation externt men också internt i staden. Stadens organisation med ett antal sidoordnade stadsdelsnämnder och facknämnder gör det extra viktigt att koordinera information, processer och prioriteringar. Pandemin har även visat på behovet av att utveckla och stärka beredskaps- och krisorganisationen för att skapa en större tydlighet och uthållighet. Bedömningen är även att äldreförvaltningen tydligare behöver systematisera omvärldsbevakningen. För att stärka äldreförvaltningens arbete med kommunikation, omvärld och beredskap har ett arbete genomförts för att inrätta en ny enhet och där chefen rapporterar direkt till förvaltningschefen. Den nya enheten träder i kraft 1 februari 2021 och ska utvärderas i december 2021.

Långt och hållbart arbetsliv

För att säkerställa det systematiska arbetsmiljöarbetet och en god arbetsmiljö som främjar hälsa och kontinuitet i verksamheten samt förebygger och minskar sjukfrånvaro har alla medarbetare uppmanats att arbeta hemma så mycket som möjligt under pandemin. Cheferna har haft regelbunden kontakt med medarbetarna via Skype, både enskilt och i grupp. Det har funnits möjlighet att låna hem bildskärm, tangentbord, kontorsstol med mera för att underlätta arbetet hemma. Arbetsgivaren har också tipsat om olika former av pausgymna.

För att förhindra smittspridning på Stockholms Trygghetsjour har arbetsplatserna glesats ut och under en begränsad period fick Stockholms Trygghetsjour låna tomma lokaler av arbetsmarknadsförvaltningen i samma byggnad. Teknikerna på Stockholms Trygghetsjour använder dagligen arbetsgivarens bilar för larminstallation hos stadens invånare. För att minska risken för smittspridning påbörjar teknikerna sitt arbetspass direkt från hemmet. Teknikerna har hela tiden haft god tillgång till skyddsutrustning i bilarna såsom munskydd, visir och plasthandskar.

Under våren och försommaren var sjukfrånvaron hög inom Stockholms Trygghetsjour, bland annat på grund av Covid-19. För att klara verksamheten vidtogs åtgärder som förstärkning av medarbetare från äldreförvaltningens Farstakontor och biståndshandläggare från stadsdelsförvaltningarna. För att säkerställa myndighetsutövning på icke kontorstid och för att möta upp Region Stockholms behov av att skriva ut patienter under hela dygnet förstärktes verksamheten med två biståndshandläggare från stadsdelsförvaltningarna. Även tekniker, handläggare av köhanteringen och handläggare som hanterar trygghetslarm förstärktes periodvis.

Förvaltningens sjukfrånvaro rullande 12 månader har minskat något jämfört mot föregående år, från 5,52 procent november 2019 till 5,16 procent november 2020. Förvaltningens chefer håller en aktiv kontakt vid sjukfrånvaro och följer stadens rehabiliteringsprocess.

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Under våren 2021 ska förvaltningens chefer utbildas i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Äldreförvaltningen har inte haft några diskrimineringsärenden under 2020 vilket innebär att det inte finns några uppgifter att redovisa kring detta. Förvaltningen har sedan tidigare tagit fram en sammanfattande information om kränkande särbehandling och trakasserier. Under

2021 ska rutinerna för anmälan och utredning göras kända för såväl chefer som medarbetare.

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Äldrenämndens budget för år 2020 uppgår till 216,3 mnkr i kostnader och 20,6 mnkr i intäkter vilket motsvarar en nettobudget om 195,7 mnkr. Resultatet visar ett överskott om 11,9 mnkr.

Ekonomisk redovisning per avdelning i jämförelse med budget

I nedanstående tabell visas fördelningen av överskott respektive underskott brutto och per avdelning.

Belopp i mnkr	Justerad budget 2020	Bokfört	Avvikelse 2020	Avvikelse 2019
Nämnd och råd	1,4	1,0	0,4	0,1
Förvaltningsövergripande kostnader*	12,4	12,1	0,3	-0,6
Administrativa avdelningen**	19,9	18,8	1,1	-1,2
Avdelningen för stadsövergripande äldrefrågor***	107,1	96,6	10,5	15
Stockholms Trygghetsjour	70,5	73,2	-2,7	-1,4
Avskrivningar	4,9	4,4	0,5	-0,2
Internränta	0,1	0,1	0,0	0,0
Summa kostnader	216,3	206,2	10,1	11,7
Nämnd och råd	0,0	0,0	0,0	0,0
Förvaltningsövergripande kostnader*	0,0	0,0	0,0	0,0
Administrativa avdelningen**	0,0	0,0	0,0	0,0
Avdelningen för stadsövergripande äldrefrågor***	14,0	12,9	-1,1	-9,9
Stockholms Trygghetsjour	6,6	9,5	2,9	0,9
Summa intäkter	20,6	22,4	1,8	-9,0
Netto/avvikelse	195,7	183,8	11,9	2,7

† Ny organisation från och med 1 januari 2020. Förvaltningsövergripande kostnader består från och med detta datum av, förutom förvaltningsgemensamma kostnader, också av personalkostnader för förvaltningschef och en medarbetare. Dessa återfanns tidigare under staben respektive Stockholms trygghetsjour.

** Ny organisation från och med 1 januari 2020. Administrativa avdelningen består från och med detta datum av personalen från tidigare staben samt tre medarbetare som tidigare tillhörde planeringsavdelningen (numera avd. för övergripande äldrefrågor).

*** Ny organisation från och med 1 januari 2020. Avdelningen innefattar från och med detta datum kostnader som tidigare återfanns inom planeringsavdelningen respektive utbildningsavdelningen. Tre medarbetare som tidigare tillhörde dessa avdelningar tillhör nu administrativa avdelningen.

De förvaltningsövergripande kostnaderna visar ett nettoöverskott om 0,3 mnkr. Detta beror främst beror på lägre kostnader för köp av konsulter och kostnader för äldrevänlig stad i jämförelse med budget. Även den administrativa avdelningen visar ett överskott i jämförelse med budget. Överskottet om 0,4 mnkr beror dels på lägre kostnader för information samt vakanser inom avdelningen.

Avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor visar ett nettoöverskott om 9,4 mnkr. De största differenserna i jämförelse med budget är följande:

- Digitaliseringspaketet: 4,5 mnkr.
- Vakanser: 2,1 mnkr.
- Frivillighetsorganisationer: 1,2 mnkr.
- Utveckling hemtjänst: 0,7 mnkr.
- SDC: 0,5 mnkr.
- Utbildning: 0,4 mnkr.

I budget 2020 erhöll äldreförvaltningen ett tillskott om 5,0 mnkr för att utveckla digitaliseringen inom äldreomsorgen. Merparten av de det planerade arbetet hade koppling till vård- och omsorgsboenden eller hemtjänst. Under den pågående pandemin var det inte möjligt att genomföra detta inom verksamheterna vilket är anledningen till överskottet om 4,5 mnkr.

Under året har ett antal personer slutat och innan en ersättare har rekryterats har tjänsten varit vakant vilket inneburit lägre kostnader. Ett antal föräldraledigheter har inte ersatts med vikarier vilket även detta har inneburit lägre kostnader. Totalt innebär detta ett överskott om 2,1 mnkr avseende personalkostnader för avdelningen.

De minskade kostnaderna för föreningsbidrag beror till viss del på att den granskning av föreningarna som var planerad inte har kunnat utföras med anledningen av den pågående pandemin. En annan orsak till överskottet är att ett antal föreningar har fått lämna hela eller delar av sina beviljade bidrag.

Projektet Utveckling av hemtjänst har pågått under ett antal år. I och med att det planerade arbetet har genomförts av befintliga resurser inom förvaltningen visar anslaget lägre kostnader om 0,7 mnkr i jämförelse med budget.

EU-projektet Stockholm digital care (SDC) har avslutats under hösten 2020. Kostnaderna har

varit 0,7 mnkr lägre än budgeterat. Även budgeten för utbildning visar ett överskott om 0,4 mnkr vilket beror på att utbildningar inte har kunnat utföras i den utsträckning som planerats på grund av den pågående pandemin.

Avdelningen Stockholms trygghetsjour visar ett överskott om 1,8 mnkr. Brutto visar förvaltningen ett underskott om 0,9 mnkr på kostnadssidan och ett överskott på intäktssidan om 2,8 mnkr. De viktigaste orsakerna att avdelningen visar ett överskott är dels försäljningen av arbetsledning till andra kommuner som ökat men även att fler stadsdelsförvaltningar uppdrar till avdelningen att ansvara för larmmottagning i servicehus.

Ekonomisk redovisning per kostnadsslag år 2019 och 2020

Nedanstående tabell visar förändringen av kostnader mellan 2019 och 2020 fördelat på kostnadsslag.

Mnkr	Bokslut 2020	Bokslut 2019	Differens
Personalkostnader	91,2	89,7	1,5
Bidrag	58,7	60,8	-2,1
Lokalkostnader	5,9	5,8	0,1
Köp av verksamhet	3,5	2,4	1,1
Övrigt	41,5	41,2	0,3
Konsultkostnader	5,4	4,8	0,6
Summa kostnader	206,2	204,7	1,5
Intäkter	-22,4	-24,8	2,4
Netto	183,8	179,9	3,9

De totala nettokostnaderna uppgår till 183,7 mnkr vilket är en ökning med 3,8 mnkr i förhållande till 2019. De största posterna är personalkostnader om 91,2 mnkr och riktade bidrag till förvaltningar och utförare om 58,7 mnkr.

Personalkostnaderna har ökat med 1,5 mnkr sedan 2019 vilket i stort motsvarar löneavtalseffekten för 2020. Kostnaderna för bidrag har minskat med 2,1 mnkr. Detta beror på lägre kostnader för de medel som fördelats till stadsdelsförvaltningarna för demensteam och tryggt mottagande. Men även en viss minskning av föreningsbidragen har gjort mellan åren. Kostnaderna för köp av verksamhet har ökat med 1,1 mnkr (lägga till förklaring).

Minskningen av intäkter beror till övervägande del på att äldreförvaltningen har lägre kostnader och intäkter för kompetensutvecklingsmedel (KUS) under 2020 i jämförelse med 2019.

Jämförelse mellan 2020 års tertialrapporter och bokslut

I tertialrapport 1 prognostiserades ett överskott om 1,5 mnkr vilket i tertialrapport 2 hade stigit till ett överskott om 4,0 mnkr. Denna ökning av överskottet berodde främst på att vissa av de aktiviteter som planerats inom ramen för det så kallade digitaliseringspaketet inte skulle gå att genomföra på grund av den pågående pandemin. En annan bidragande orsak var att

utvecklingen av hemtjänsten visade sig skulle kunna utföras av befintliga resurser inom förvaltningen vilket gav lägre kostnader om 0,7 mnkr.

De viktigaste orsakerna till ökningen av överskottet mellan tertialrapport 2 och bokslutet om 7,9 mnkr är följande:

- Minskade kostnader för digitala trygghetslarm -5,6 mnkr
- Minskade kostnader för digitaliseringspaketet -1,9 mnkr
- Minskade kostnader för föreningsbidrag -1,2 mnkr
- Minskade kostnader för personal genom vakanser -0,3 mnkr
- Ökade kostnader för abonnerade platser för Covid-19 +1,1 mnkr

Det finns även ett antal mindre differenser mellan prognosen i tertialrapport 2 och bokslutet men ovanstående är de av mer betydande art. En kommentar till ovanstående är att de minskade kostnaderna för föreningsbidragen till viss del handlar om att den granskning av föreningarna som var planerad inte har kunnat utföras på grund av den pågående pandemin. Men det har även bidragit att ett antal föreningar har fått lämna tillbaka sina beviljade bidrag eller fått dessa bidrag reducerade.

Under 2020 äskade äldreförvaltningen dels om 0,7 mnkr avseende kostnader för Palliativa registret och SveDem och dels en ökning av investeringsbudgeten om 0,7 mnkr avseende digitala trygghetslarm. Båda dessa äskanden beviljades.

Jämförelse mellan 2020 års månadsrapport i november och bokslut

I årets sista prognos, som baserade sig på novembers bokförda värden, uppvisade äldreförvaltningen ett överskott om 13,0 mnkr. I bokslutet redovisas ett minskat överskott om 1,1 mnkr. Detta beror på att förvaltningen i november inte hade vetskap om den ekonomiska effekten av de korttidsplatser som reserverats för personer med COVID-19. Förvaltningen köpte i december ett antal reserverade platser och de stadsdelsförvaltningar som placerat personer skulle debiteras för detta. Dock var efterfrågan betydligt lägre än förväntat vilket innebar att äldreförvaltningen fick bekosta de platser som inte nyttjades. Med undantag av denna tillkommande merkostnad om 1,1 mnkr uppvisades inga övriga differenser mellan novemberprognosen och bokslutet.

Investeringar

mnkr	Investeringsram	Utfall bokslut	Avvikelse
Inventarier	0,1	0,0	0,1
Trygghetslarm	3,6	1,5	2,1
Summa utgifter	3,7	1,5	2,2

Under 2020 avslutades en förnyad upphandling av digitala trygghetslarm och under hösten genomfördes tester av larmen från den nya leverantören. Vid dessa tester upptäcktes brister i prestandan och inköpen av larmen stoppades. På grund av den förnyade upphandlingen upphörde också, i ett tidigare skede under året, inköpen från den tidigare larmleverantören. Av dessa anledningar har inte investeringsbudgeten för larm kunnat användas fullt ut.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Förvaltningen har haft en bil i sin ägo. Bilen, en Zoe Life från 2014, såldes i slutet av 2020 för 40 000 kronor.

Analys av balansräkning

Balansräkning		
<i>Tillgångar, mnkr</i>	<i>2020-12-31</i>	<i>2019-12-31</i>
Anläggningstillgångar	8,3	12,7
Kundfordringar	1,3	9,0
Diverse kortfristiga fordringar	1,1	1,1
Förutbetalda kostnader	4,0	1,0
Upplupna intäkter	5,3	7,2
Övriga interimfordringar	0,1	0,1
Summa tillgångar	20,1	31,1
<i>Skulder och eget kapital, mnkr</i>		
Kortfristig del av leasingskuld	0,0	1,5
Leverantörsskulder	20,5	19,2
Upplupna löner och sociala avgifter	1,5	0,9
Upplupna kostnader (övr interimsskulder)	4,7	4,3
Övriga kortfristiga skulder	40,7	10,6
Förutbetalda intäkter	0,0	0,1
Moms och punktskatter	0,0	0,0
Summa skulder	67,4	36,6
Eget kapital	-47,3	-5,5
Summa skulder och eget kapital	20,1	31,1

Balansräkningen beskriver förvaltningens tillgångar samt skulder och eget kapital fram till 2020-12-31.

Tillgångar

Anläggningstillgångarna uppgår till 8 286 973 kr och avser i huvudsak inköp av digitala trygghetslarm och lokalutrustning.

Balansräkningen visar på omsättningstillgångar om totalt 11 757 832 kr och innefattar:

- Kundfordringar om 1 276 347 kr vilka samtliga är interna kundfordringar.
- Kortfristiga fordringar om 1 149 066 kr, består av redovisade men ej utbetalda medel inom externt finansierade uppdraget Minoritetsspråk om 377 888 kr, EU-projektet Stockholm Digital Care om 715 138 kr, fordran på externa utförare om 55 000 kr samt lönefordran om 1 040 kr.
- Förutbetalda kostnader om 3 991 557 kr varav 2 967 137 kr avser periodiserade bidrag

till frivilligorganisationer för kvartal 1 2021, hyreskostnad kvartal 1 2021 om 683 249 kr, kostnader för parkeringstillstånd och garageplatser om 126 990 kr, abonnemang- och prenumerationskostnader om 99 404 kr samt IT-kommunikation 27 724 kr.

- Upplupna intäkter som uppgår till 5 328 667 kr och består av redovisade och godkända kostnader finansierade med KUS-medel.
- Övriga interimfordringar om 67 194 kr avser fordran gällande larmmottagning i servicehus.

Skulder och eget kapital

Balansräkningen visar på kortfristiga skulder om totalt -67 416 369 kr och består av:

- Leverantörsskulder om -20 540 061,75 kr varav
- interna leverantörsskulden som uppgår till -6 517 494 kr och består av kurskostnader och kostnader för vikarieersättning för deltagare i utbildningsinsatser och
- externa leverantörsskulden som uppgår till -14 022 567,75 som i huvudsak består av fakturor för rekvisering av beviljade statsbidrag, löpande omkostnader för IT, service och underhåll.
- Upplupna löner och sociala avgifter uppgår till -1 025 305 kr.
- Övriga interimsskulder om -4 677 193 kr vilka i huvudsak omfattar ej fakturerade kostnader för abonnemang för telefoni och larm, kostnad för abonnemang på korttidsplatser för Covid-smittade, beviljade medel för uppdraget om demenskompetens, statsbidrag gällande skapande av goda förutsättningar för vårdens medarbetare samt diverse övriga omkostnader.
- Skulder till staten uppgår till -40 600 934 kr. Skulden avser återbetalningar av statsbidrag och innefattar -36 124 622 kr gällande Äldreomsorgslyftet, -538 753 kr gällande Minska ensamhet bland äldre och -2 241 965 kr gällande Skapande av goda förutsättningar för vårdens medarbetare.

Eget kapital uppgår till 47 316 563 kr och förändringen under året är 41 316 563 kr.

Jämförelse med föregående år

Anläggningstillgångarna har minskat med 4,4 mnkr. Minskningen beror på att de större inköpen av digitala trygghetslarm som påbörjades 2015 nu börjar bli avskrivna samt ändring av redovisningssätt av finansiellt leasade bilar. Redovisningssättet för dessa som inleddes under 2019 ändrades för hela staden under 2020.

Omsättningstillgångarna har totalt sett minskat med 6,6 mnkr sedan föregående år.

Kundfordringarna har minskat med 7,7 mnkr vilket främst beror på ett stimulansbidrag som avsåg 2020 men enligt finansiären skulle faktureras 2019.

Diverse kortfristiga fordringar har ökat med 0,06 mnkr vilket är skillnaden ökad fordran hos på EU gällande slutredovisning av EU-projektet Stockholm Digital Care och minskad fordran hos staten som gäller redovisade kostnader för uppdraget om Minoritetsspråk. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter ökade däremot med 1,1 mnkr vilket är skillnaden mellan ökade förutbetalda kostnader om 3,0 mnkr och minskade upplupna intäkter samt övriga

interimsfordringar vilka ökade med 1,9 mnkr

De kortfristiga skulderna har totalt sett ökat med 30,9 mnkr sedan föregående år.

Kortfristiga del av leasingskuld som redovisades för 2019 har minskat med 1,5 mnkr då redovisningssättet för finansiellt leasade bilar ändrades under 2020.

Leverantörsskulderna har ökat med 1,4 mnkr vilket i huvudsak beror på sen fakturering från utförare som beviljats statsbidrag.

Upplupna löner och sociala avgifter har ökat med 0,6 mnkr vilket beror på skillnaden mellan lägre belopp gällande upplupna löner för december för Stockholms trygghetsjour och för 2020 års tillkommande post gällande periodiserade löneökningar för flertalet anställda som blev en följd av sent avslutade centrala förhandlingar.

Övriga kortfristiga skulder har ökat med 30,1 mnkr. Ökningen beror i huvudsak på statsbidrag som inte har rekvirerats och skall återredovisas. Belopp som återredovisas består dels av att ett antal utförare som beviljats medel sedan har återlämnat ej upparbetade medel och dels på grund av att statsbidraget Äldreomsorgslyftet, tillkom så sent under 2020 så att endast ett par utförare hade möjlighet utnyttja bidraget.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har ökat med 0,9 mnkr och beror på att utbildningssatsningar fick ställas in på grund av Coronapandemin och restriktioner kopplade till den. Detta innebar att vikarieersättningar som betalas ut, bland annat inom utbildningsuppdraget inte blev aktuellt under hösten.

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Förvaltningen arbetar för att främja hållbar utveckling ur ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv med utgångspunkt bland annat i Agenda 2030 och Stockholms stads miljöprogram. Arbetet för att utveckla läran för hållbar utveckling ska ske i samarbete med stadens fackförvaltningar och stadsdelsförvaltningar, det civila samhället och näringslivet.

Äldrenämndens ansvar inom mål Ingen hunger

Äldrenämnden är målsansvarig för mål 2 – *Ingen hunger* i Agenda 2030. Under året har förvaltningen genomfört en målanalys i syfte att identifiera utvecklingsområden. Främst har det gällt riskfaktorer som undernäring, ohälsosamma matvanor och otillräcklig fysisk aktivitet som kan leda till ohälsa och för tidig död. Implementering av mat- och måltidspolicyn pågår i stadsdelsnämnderna. Under 2020 har förvaltningen tagit fram en mat- och måltidshandbok som förtydligar mat- och måltidspolicyn. Handboken används av äldreomsorgens verksamheter och tar bland annat upp hur man förebygger undernäring. Införande av checklistor för att mäta nattfasta och måltidsobservation inom vård- och omsorgsboende påbörjades under året. Förvaltningen arbetar även aktivt i nätverket för stadens matstrategi som syftar till att staden ska servera god, hälsosam och klimatsmart mat. Vidare har arbetet med att sprida e-tjänsten och appen Hållbar hälsa fortsatt under 2020. Syftet med samtliga genomförda insatser har varit att öka hälsosamma mat- och levnadsvanor hos äldre, förebygga undernäring, förbättra matens kvalitet i stadens äldreomsorgsverksamheter samt

uppmärksamma matens betydelse.

Hållbarhet inom Agenda 2030

Förvaltningen arbetar för att nå måluppfyllelse inom de mål som är kopplade till hållbarhet, ”Hållbar energi för alla”, ”Hållbar industri, innovationer och infrastruktur”, ”Hållbara städer och samhällen” samt ”Hållbar konsumtion och produktion”. Det sker bland annat genom att äldreförvaltningen använder endast elbilar, följer stadens mål och riktlinjer inom miljöområdet samt att det innovationsarbete inom välfärdsteknik som förvaltningen bedriver strävar mot ett mer hållbart samhälle.

Jämställdhet

Numera redovisas all statistik om äldreomsorgen uppdelat på kön, liksom de brukarundersökningar som genomförs årligen. Detta ger goda möjligheter till att skillnader mellan könen upptäcks och att arbete kan påbörjas för att utröna vad dessa skillnader beror på och vad som behöver åtgärdas.

Äldreförvaltningens inspektörer har i sitt uppdrag ett jämställdhetsperspektiv i de inspektioner som genomförs i äldreomsorgens verksamheter. Detta kan exempelvis göras i samtal med de äldre eller med ledning och medarbetare inom verksamheterna. Under 2020 har besöken varit avsevärt färre än vanligt på grund av pandemin vilket har minskat arbetet inom jämställdheten. Även förvaltningens kvalitetsobservatörer har i sitt uppdrag att beakta jämställdheten vid besök hos utförarenheter men även deras besök har minskat kraftigt under året.

Jämställd omsorg har lyfts fram genom undervisning på grundutbildningar, introduktionsutbildningar samt seminarium för större målgrupper av medarbetare. I introduktionen för nyanställda biståndshandläggare och introduktionen för vikarierande biståndshandläggare har information ingått om värdegrunden samt om jämställdhet och jämlikhet.

Nationella minoriteter

Sveriges fem nationella minoriteter är sverigefinnar, samer, tornedalingar, romer och judar vilket ger ett grundskydd för dessa grupper och deras språk finska, samiska, meänkieli, romani chib och jiddisch. Därutöver är Stockholm förvaltningsområde för finska, samiska och meänkieli vilket innebär ett förstärkt skydd för kommunikation på dessa språk. Skriftligt material om äldreomsorgen har översatts till finska, samiska och meänkieli.

En kartläggning av efterfrågan på nationella minoritetsspråk hos äldreomsorgens beställarenheter och samtliga utförarverksamheter har genomförts under hösten. Resultatet visar att finska är det mest efterfrågade språket och att efterfrågan för övriga minoritetsspråken är liten.

Under pandemin har förvaltningens minoritetsarbete anpassats efter rådande omständigheter. De regelbundna samråden med minoriteternas och stadsdelsförvaltningarnas representanter har skett digitalt. Äldreomsorgens årliga temadag för nationella minoriteter har skjutits upp och sker tidigast 2021. Ekonomiskt bidrag har beviljats till föreningar som anordnar kulturella och språkfrämjande aktiviteter för äldre.

Konsekvenser av Covid-19-pandemin

Covid-19-pandemin har haft stora konsekvenser för äldreförvaltningens arbete och för målgruppen äldre. Flera uppdrag, projekt och utbildningar var inte möjliga för äldreförvaltningen att genomföra under 2020 på grund av pandemin, samtidigt som många andra uppdrag och ansvar tillkom. Denna text är en sammanfattning av följderna av pandemin och beskrivs mer utförligt under mål 1.5, rubriken "Förvaltningens arbete kring Covid-19", men även under andra mål som påverkats av pandemin.

Äldreomsorgen och målgruppen äldre

Äldre i Stockholms stad har drabbats hårt av pandemin. Av de som avlidit eller blivit allvarligt sjuka i covid-19 är många över 70 år. Pandemin har också begränsat äldres liv, ibland genom beslut fattade av staden.

Äldreförvaltningen har tagit fram underlag till många beslut som krisledningsnämnden och den centrala krisledningen fattat om äldreomsorgen. Det handlar till exempel om:

- Besöksstopp på särskilda boenden.
- Stopp för flytt mellan boenden.
- Korttidsplatser för personer med covid-19.
- Förstärkningsteam inom hemtjänsten.

Äldreförvaltningen har tagit fram, kommunicerat och löpande justerat rutiner och information till verksamheterna utifrån stadens, regionens och övriga myndigheters beslut och rekommendationer. Arbetet har skett i nära samarbete med stadens medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS), medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR), avdelningschefer inom äldreomsorgen, företrädare för privata utförare och Region Stockholm. Förvaltningen har haft kontinuerliga digitala avstämningsmöten med respektive grupp.

Uppföljning

All planerad uppföljning såsom inspektioner, kvalitetsobservationer och verksamhetsuppföljningar som kräver besök i verksamheter pausades under delar av året med anledning av Folkhälsomyndighetens rekommendationer för minskad smittspridning.

Äldreförvaltningen har dock genomfört flera särskilda uppföljningsinsatser med anledning av pandemin:

- Granskning av arbetskläder inom hemtjänsten
- Uppföljning kring samverkan med läkarorganisationerna
- Uppföljning av följsamheten till basala hygienrutiner och användandet av visir i särskilt boende.

Genom enkäter har äldreförvaltningen följt utvecklingen av antalet personer med konstaterad eller misstänkt smitta i särskilt boende och hemtjänst. Statistiken har utgjort värdefull information om lägesutvecklingen kring smittspridning och underlag för övergripande åtgärder. Den har också möjliggjort för äldreförvaltningen att följa upp med särskilt drabbade verksamheter vilka åtgärder de vidtagit och vilket stöd de önskar.

Hälso- och sjukvård

Hälso- och sjukvården har varit hårt pressad under covid-19-pandemin. Äldreförvaltningen har fördelat om resurser internt för att stärka upp inom området. Förvaltningen har haft tät kontakt med både stadsdelsförvaltningarnas medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS) och med Region Stockholm. Fokus har varit att förhindra smittspridning genom basala hygienrutiner, kohortvård, tillgång till skyddsutrustning och omställning av arbetssätt.

I samarbete med MAS:arna tog äldreförvaltningen fram beredskapsplaner för särskilt boende och hemtjänst med rutiner vid misstänkt eller bekräftad Covid-19 samt en handlingsplan med åtgärder för att förhindra smittspridning. Beredskapsplanerna har reviderats löpande under året när rekommendationer och förutsättningar förändrats.

Utbildning

I mars 2020 beslutade äldreförvaltningen att avbryta alla utbildningar för att undvika smittspridning och för att äldreomsorgens medarbetare skulle kunna återgå till ordinarie arbete. Under hösten gavs sedan vissa utbildningar och föreläsningar i digital form, medan andra ställdes in.

Förvaltningen har även tagit fram nya utbildningar utifrån verksamheternas behov under pandemin. För att öka följsamheten till basala hygienrutiner tog äldreförvaltningen fram en modell för verksamhetsförlagd hygienutbildning. Ett antal medarbetare har också gått särskilda utbildningar om covid-19 för förstärkningsteam inom hemtjänst och korttidsboenden.

Digitaliseringsprojekt

Under pandemin har det varit svårt att genomföra projekt som kräver besök av andra än omsorgspersonal i den enskildes hem i ordinarie boende eller på ett särskilt boende. En testpilot med digital tillsyn på servicehus fick avbrytas och planeras starta när besöksförbudet upphört och restriktionerna lättats.

Jourhandläggning och arbetsledning på jourtid

Region Stockholm flaggade flera gånger under året för att fler äldre skulle komma att skrivas ut från sjukhus under jourtid. Det föranledde Stockholms Trygghetsjour att stärka upp med fler jourhandläggare. Antalet utskrivningar ökade dock inte.

Jourhandläggarna arbetsleder också omsorgspersonal under jourtid. Många frågor har varit covidrelaterade. Arbetsledning av stadens omsorgspersonal minskade under våren, då stadsdelsförvaltningarnas chefer gjorde sig själva mer tillgängliga för att stödja sina medarbetare under jourtid. Behovet av arbetsledning ökade gradvis igen i slutet av året. Det har varit viktigt att jourhandläggarna fått senaste nytt om pandemin och riktlinjer för att kunna vara ett bra stöd för verksamheterna.

Trygghetslarm

Antalet larm som inkom till Stockholms Trygghetsjourns larmcentral ökade periodvis under året. Det kan delvis förklaras av att oron hos de äldre har blivit större i samband med pandemin. Planerade larmbyten av trygghetslarm har inte genomförts i full utsträckning då det kräver besök i den enskildes hem. Vid akuta behov av installation eller byte av larm har medarbetarna använt skyddsutrustning vid hembesök för att förhindra smitta.

Stockholms Trygghetsjour har genomfört tillfälliga installationer av interna trygghetslarm på Fristad- och Edö servicehus under året för tillfälliga covid-19 avdelningar i samarbete mellan staden och regionen.

Köhantering

Stockholms Trygghetsjour ansvarar för köhanteringen för vård- och omsorgsboenden och servicehus och förmedling av platser. Under pandemin har fler tackat nej till erbjudande om flytt till särskilt boende då de har velat avvakta på grund av risk för smitta. Samtalen med äldre och anhöriga har ökat då fler upplevt oro inför en flytt. Under våren stoppades flytt mellan särskilda boenden på grund av risken för smittspridning. När stoppet hävdades valde flera av de boende som stod i kö att tacka nej till flytt och istället bo kvar på det boende som de vant sig vid. Antalet tomma platser inom särskilda boenden i staden har ökat under året.

Under våren centraliserades förmedling av platser på korttidsboende tillfälligt till Stockholms Trygghetsjour. Anledningen var att respektive beställarenhet på stadsdelsförvaltningarna hade svårt att få överblick över tillgången till korttidsplatserna samt att veta vilka specifika korttidsplatser som fanns för äldre med konstaterad covid-19.

Ekonomiska konsekvenser

De direkta merkostnaderna för pandemin uppgick för äldreförvaltningen till 0,6 mnkr under 2020. I huvudsak har det handlat om större inköp av hygienmaterial och ökade vikariekostnader. Dock har befintlig personal lagt ned mycket tid på framför allt informationsinsatser kring pandemin, även om detta inte inneburit merkostnader för förvaltningen. En del av äldreförvaltningens verksamhet har under pandemin inte varit möjlig att genomföra som planerat vilket är en viktig förklaring till förvaltningens överskott.

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Äldreförvaltningen bedömer att den interna kontrollen under år 2020 varit tillräcklig.

Förvaltningens internkontrollarbete består av tre delar. Förvaltningen ska ha ett aktuellt system för internkontroll, årligen genomföra en väsentlighets- och riskanalys (VoR) samt utifrån denna fastställa en internkontrollplan. Systemet för internkontroll ska ses över årligen och vid behov revideras.

Förvaltningen har i Väsentlighets- och riskanalysen identifierat de viktigaste processerna/arbetssätten för att uppnå kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena. Förvaltningen har i arbetet beaktat lagstiftning och verksamhetens uppdrag. Utifrån arbetssätten har oönskade händelser identifierats och värderats (1-5) utifrån vilka konsekvenserna blir om händelsen skulle inträffa samt hur sannolikt det är att händelserna skulle inträffa. Utifrån riskvärdet har det beslutats om den oönskade händelsen/risken ska hanteras i internkontrollplanen. I internkontrollplanen har förvaltningen planerat hur de löpande kontrollerna/arbetssätten ska följas upp. Internkontrollplanen har fastställts i samband med verksamhetsplanen och har följts upp i samband med verksamhetsberättelsen.

En arbetsgrupp för den interna kontrollen med representanter från samtliga avdelningar och team har arbetat med målsättningen att planen ska vara genomarbetad, förankrad och följas upp på ett strukturerat sätt. Under året har gruppen följt upp samtliga risker och genomfört kontrollmomenten. Förutom denna grupp har de personer som berörs av de olika processerna och arbetssätten bidragit till uppföljningen av interkontrollplanen.

Systematiskt kvalitetsarbete

Äldreförvaltningen ansvarar i samverkan med stadsdelsförvaltningarna för att samordna, utveckla och följa upp äldreomsorgen inom staden för en likvärdig och rättssäker äldreomsorg av god kvalitet. Förvaltningens systematiska kvalitetsarbete inriktas på att förbättra de framtagna processer, rutiner och arbetssätt för att säkra verksamhetens kvalitet och för att tillvarata resurser på bästa sätt.

För att veta att förvaltningens utvecklingsarbete fokuserar på rätt saker och att utvecklingsarbetet sker på rätt sätt, analyseras olika uppföljningsresultat för att se orsakssamband och identifiera framgångsfaktorer för utveckling. Erfarenheterna används sedan i det fortsatta utvecklingsarbetet. Exempelvis utvärderas de stadsgemensamma utbildningar och seminarier som äldreförvaltningen samordnar för att se att de gett avsedd effekt.

Resultaten från olika uppföljningar sammanställs och analyseras för att se det som fungerar bra och för att ta fram prioriterade utvecklingsområden. Fokusområde i årets verksamhetsuppföljning var att följa upp att verksamheterna tillämpar ett närvarande och delaktigt ledarskap. Detta då tidigare uppföljningar visat att det är ett prioriterat utvecklingsområde som har bäring på såväl medarbetarnas arbetsmiljö som den kvalitet som levereras.

Tidigare uppföljningsresultat har också visat att kunskapen om basalhygien är ett generellt utvecklingsområde. När pandemin startade genomförde äldreförvaltningen flera aktiviteter för att stödja verksamheterna i detta. Bland annat togs en instruktionsfilm fram för medarbetarna inom äldreomsorgen om basal hygien som visar korrekt användning av skyddskläder.

Metoden för kvalitetsobservationer och inspektioner följs upp för att säkra att utförarna har användning av uppföljningsrapporterna i arbetet med att utveckla verksamheternas kvalitet.

I arbetet med äldreboendeplaneringen har erfarenheter visat att det behövs en god samverkan internt och externt samt att äldreomsorgens behov behöver tydliggöras vid byggaktörers etablering. Samverkan med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret har därför utvecklats i syfte att främja en tydligare etableringsprocess, med stöd och information för privata aktörer, både vad gäller seniorbostäder och vård- och omsorgsboende.

Äldreförvaltningen har en ledande roll i att driva och samordna digitaliserings- och utvecklingsarbetet inom äldreomsorgen. Arbetet sker i nära samverkan med stadsdelsförvaltningarna och syftet är att förbättra omsorgen och öka tryggheten för den enskilde. Äldreförvaltningen stödjer innovativa och utvecklade arbetssätt genom förnyade arbetssätt vid breddinförande av tjänster och välfärdsteknik.

Äldreförvaltningen har deltagit i arbetet inom Digital Demo Stockholm avseende området vård och omsorg i hemmet. Detta har skett tillsammans med Region Stockholm, akademien

och andra berörda aktörer. ”Smarta Lås inom hemtjänsten” är ett av innovationsprojekt som har sin grund i digital demo Stockholm och där arbetet leds av äldreförvaltningen.

Övrigt

Synpunkter och klagomål

Klagomål på äldreomsorgens verksamheter inkommer i första hand till berörd verksamhet eller beställarenhet samt till stadsdelsförvaltningarna. Till förvaltningens inspektörer har det under 2020 inkommit 76 synpunkter och klagomål på utförare och nio på beställarenheter. Dessa har exempelvis hanterats genom kontakt med uppgiftslämnare, aktuell verksamhet, stadsdelsförvaltning och i vissa fall genom inspektion. Synpunkter och klagomål har främst inkommit från anhöriga men även från medarbetare och enskilda. Flera hade varit i kontakt med verksamheten och/eller stadsdelsförvaltningen men upplevt att det inte har lett till någon förändring.

Klagomål gällande utförare har bland annat handlat om bemötande, medarbetarnas kompetens, personlig omvårdnad, hantering av synpunkter och klagomål, hälso- och sjukvård, mat och måltider samt bemanning. Klagomålen på beställarenheterna har bland annat handlat om tillgänglighet, biståndsbeslut och samverkan.